

CONSILIUL NAȚIONAL DE COORDONARE A DEZVOLTĂRII REGIONALE

DECIZIE

**cu privire la aprobarea proiectului
Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020**

nr. 2/16 din 10 martie 2016

În temeiul art. 5 alineat (6), pct. a) al Legii nr. 438-XVI din 28 decembrie 2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova”, Consiliul Național **DECIDE:**

1. Se aprobă avizul la proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 (se anexează).
2. Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor va asigura respectarea procedurii stabilite de legislație privind elaborarea și aprobarea actelor normative.

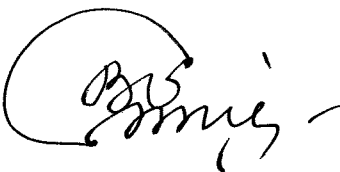
Președintele Consiliului

Octavian CALMÎC

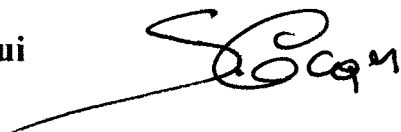
Contrasemnăt:

Vicepreședintele Consiliului

Vasile BÎTCA

Secretarul Consiliului

Sergiu CECAN

Aprobat
prin decizia Consiliului național de
coordonare a dezvoltării regionale
nr. 2/16 din 10 martie 2016

AVIZ
la proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională
pentru anii 2016-2020

Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale a examinat în cadrul
ședinței din 10 martie 2016 proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională
pentru anii 2016-2020, elaborat de către Ministerul Dezvoltării Regionale și
Construcțiilor și, reieșind din competența sa funcțională, comunică despre susținerea
proiectului și recomandă înaintarea acestuia se aprobare în ședință de Guvern.

Președintele Consiliului

Octavian CALMÎC

24.02.16 Nr. 10/2026

La Nr. 04/1-299 din 12.02.16

Ministerul Dezvoltării Regionale
și Construcțiilor

Cu referire la proiectul Legii privind aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 și proiectul hotărârii Guvernului despre aprobarea acestuia, expunem următoarele.

La proiectul Legii:

Setul de documente, prezentat pentru avizare, conține două documente de politici: proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020 și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020.

Dacă aceste documente de politici vor fi aprobate simultan, titlul proiectului va face referință la ambele documente, acestea urmând a fi expuse în două anexe (anexa nr.1 și anexa nr. 2) (a se vedea titlul și art. 1 al proiectului). Anexele se anexează la actul normativ, dar nu la altă anexă.

În cazul în care se preconizează de a aproba doar Strategia, proiectul urmează să stabilească Guvernului un termen, de la data intrării legii în vigoare, pentru a înainta Parlamentului spre examinare Planul de acțiuni.

La art. 1 este expus incorect titlul Strategiei (a se vedea și partea dispozitivă din proiectul hotărârii Guvernului).

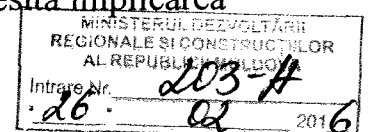
Totodată, potrivit art. 9 alin. (1) din Legea nr. 438-XVI din 28 decembrie 2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova Strategia Națională de Dezvoltare Regională este elaborată de autoritatea de implementare a politicii de dezvoltare regională, avizată de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și aprobată de Guvern. Iar conform alin. (3) din același articol, autoritatea de implementare a politicii de dezvoltare regională prezintă raportul anual de implementare a Strategiei Naționale Guvernului și Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.

La proiectul Strategiei:

Reieșind din prevederile articolului 13¹ alin. (4) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, strategia reprezintă un document într-o anumită politică care cuprinde direcția orientativă de activități pentru un termen mediu (4-7 ani) sau lung (8-15 ani), avînd drept scop identificarea modalității și mecanismului de realizare a obiectivelor în problemele abordate.

Strategia va include:

- a) descrierea situației și definirea problemelor care necesită implicarea

Guvernului prin aplicarea politicii de rigoare;

- b) măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor și rezultatelor scontate;
- c) obiectivele generale și specifice și etapele de implementare.

Strategia, în calitate de document de politici, se elaborează ținând cont de procedeele tehnicii legislative aplicabile elaborării actelor normative. Regulile de elaborare a documentelor de politici sînt reglementate de Hotărîrea Guvernului nr. 33 din 11 ianuarie 2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici.

Strategia urmează să includă informația statuată la pct. 9 din Hotărîrea Guvernului nr. 33 din 11 ianuarie 2007.

Titlul unui document de politici nu se expune pe o pagină separată.

Cuprinsul, acronimele, glosarul de termeni și notele de subsol nu sînt specifice unui document de politici. Proiectele documentelor de politici se numerotează conform regulilor tehnicii legislative. Semnele „•”, „√”, sau literele latine luate între două paranteze („(i), (ii)”) nu sînt specifice pentru utilizare în cazul documentelor de politici.

Exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text la prima folosire. Abrevierea „*M&E”, „M&E” urmează a fi exclusă, aceasta nefiind conformă uzanțelor redactării actelor juridice.

Proiectul Strategiei necesită definitivare conform regulilor de tehnică legislativă. În formula propusă, proiectul are un conținut aglomerat cu informații specifice unui raport, studiu analitic și nu dezvăluie clar aspectele vizate de documentul de politici propus.

Pentru păstrarea caracterului unic în redactarea textelor documentelor de politici, semnalăm faptul că punctele și alineatele din structura acestora se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală.

Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020 nu poate obliga Uniunea Europeană sau Agenția Germaniei pentru Dezvoltare Internațională (GIZ) în calitate de actori responsabili de realizarea anumitor acțiuni. Uniunea Europeană sau orice alt subiect internațional pot fi implicate doar în calitate de parteneri, care acordă suport financiar și tehnic în vederea finanțării anumitor proiecte de dezvoltare regională. Responsabile de realizarea acțiunilor Planului pot fi desemnate doar entitățile publice din Republica Moldova.

Proiectul necesită coordonare suplimentară cu asociațiile reprezentative la nivel național ale autorităților administrației publice locale, precum și cu Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.

Viceministru

Nicolae EȘANU

MD – 2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, nr.198

Tel.: 022 24-36-41

Nr. 06/573 din „09” 02. 2016

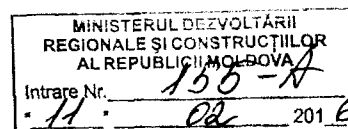
La nr.04/1 – 106 din 26 ianuarie 2016

**Ministerul Dezvoltării
Regionale și Construcțiilor**

Cu referire la expertiza anticorupție asupra proiectului legii pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020, Vă informăm că acesteia se supun proiectele de acte normative ale Guvernului, în sensul art.2 din Legea nr.317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, adică proiectele, prin care se stabilesc reguli obligatorii de aplicare repetată la un număr nedeterminat de situații identice. Prin proiect se propune aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020 și Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020. Astfel, proiectul prenotat nu se înscrie în această categorie, întrucât este un document de politici în sensul Hotărârii Guvernului nr.33 din 11.01.2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici, din care considerent nu se supune expertizei anticorupție.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 2503-109

Chișinău

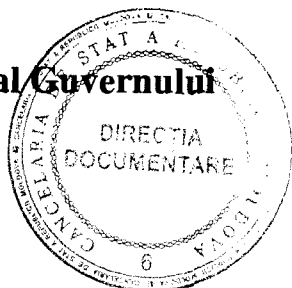
16 martie 2016

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

În urma examinării proiectului hotărîrii de Guvern „cu privire la aprobarea proiectului de lege privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020”, Cancelaria de Stat, comunică susținerea acestuia fără obiecții sau propuneri.

Secretar general al Guvernului

Tudor COPACI

Ex: Victor Nicolaescu
Tel: 25.02.55

069262712

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR AL REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	<u>123-C</u>	
<u>16</u>	<u>03</u>	2016

MD-2005 mun. Chișinău, str. C. Tănase, 9

Tel. 20 45 69; 20 45 81; Fax 22 07 48, E-mail: mdrc@mdrc.gov.md, WEB: www.mdrc.gov.md

11 03 2016 Nr. 04/1-562

Guvernul Republicii Moldova

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor prezintă spre examinare și aprobare proiectul hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020 (se anexează).

Anexe:

1. *Notă de fundamentare* – 2 file.
2. *Proiectul de lege (limba de stat)* – 29 file.
3. *Avize ale autorităților și instituțiilor interesate* – 19 file.
4. *Expertiza Anticorupție a CNA* – 1 filă.
5. *Expertiza Juridică a Ministerului Justiției* – 2 file.
6. *Informația privind consultarea opiniei publice, conform Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional* – 24 file.
7. *Informația privind dezbaterile cu autoritățile și instituțiile interesate* – 4 file.
8. *Sinteza divergențelor cu argumentările respective* – 26 file.
9. *Proiectul de hotărîre a Guvernului (limba rusă)* – 35 file.
10. *Fișa la proiectul de hotărîre a Guvernului* – 1 filă.

Ministru

Vasile BÎTCA

29.02.2016

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 2503-43

Chișinău

«10» februarie 2016

✓ Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Cu privire la proiectul *Strategiei naționale de dezvoltare regională 2016-2020*, Cancelaria de Stat, comunică următoarele:

1. Cu privire la: „durata dintre ședințele CNCDR este mai mare cu 3-6 luni, ceea ce nu permite Consiliului de a se implica activ și strategic la coordonarea politicii de dezvoltare regională”, menționăm faptul că în Hotărîrea de Guvern nr. 127 din 08.02.2008, capitolul IV, punctul 12, este descris faptul că: „Consiliul Național se întrunește trimestrial în ședințe, ori de câte ori este necesar la inițiativa președintelui Consiliului Național sau la solicitarea a cel puțin o treime din numărul total de membri”, astfel, nu vedem impedimente de reglementare, pentru organizarea și desfășurarea ședințelor mai des decât o dată în trimestru.

2. Cu privire la: „nu este clar definit rolul ONG-urilor în cadrul Consiliului, ele având doar rol participativ în cadrul dezbaterilor sau are și drept de vot în procesul decizional”, în Hotărîrea de Guvern nr. 127 din 08.02.2008, capitolul IV, punctul 16, este specificat faptul că: *Președintele Consiliului Național poate invita la ședință și alți reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale sau locale, ai organizațiilor donatoare internaționale sau naționale, ai organizațiilor neguvernamentale și ai societății civile, experți și alte persoane interesate, care pot contribui la calitatea dezbaterilor pe marginea chestiunilor înscrise pe ordinea de zi a ședinței respective.* Totodată, punctul 18, din același capitol, menționează faptul că: „Persoana invitată, participă la ședința Consiliului Național și la dezbaterile chestiunilor fără a avea drept de vot”, în acest sens, propunem excluderea acesteia din proiectul de strategie.

3. Strategia nu include informație cu privire la câte din numărul total de proiecte de dezvoltare planificate au avut finanțare și câte din ele au avut finalitate, nu relatează rezultatele implementării Strategiei precedente de dezvoltare, SNDR 2013-2015. Obiectivul general și cele specifice sunt formulate foarte general, ceea ce pune la îndoială realizarea și atingerea rezultatelor dorite.

Astfel, în procesul de elaborare a acesteia, este necesar a fi analizată situația actuală a sectorului, prin identificarea problemelor acestuia, formularea propunerii de politici, cu definirea obiectivelor, beneficiarilor și scenariilor de implementare. Obiectivele elaborate urmează să fie SMART (specific; măsurabil; accesibil; relevant; încadrat în timp).

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR AL REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	552	
10	02	2016

4. În particular, la obiectivul 2: *Creștere economică sustenabilă asigurată în regiuni*, recomandăm indicarea în mod mai precis care ar putea fi contribuția comunităților Diasporei după ce va fi creat un climat favorabil pentru investiții și valorificarea potențialului social și economic din comunitățile lor de baștină. (ex. Atragerea remitențelor și investițiilor Diasporei în proiectele de dezvoltare a infrastructurii publice, valorificarea parteneriatelor cu „asociațiile de băștinași”, etc).

5. De completat la Analiza SWOT:

Oportunități:

Remitențele transmise de migranți;

Potențial de utilizare a resurselor turistice neexploatate în regiuni.

Amenințări:

Migrația forței de muncă calificate peste hotare;

Îmbătrânirea populației și declinul demografic.

6. În textul Strategiei termenul ”migrație” este folosit preponderent pentru migrația internă, iar migrația externă practic nu este analizată. La impactul pe care îl are aceasta asupra regiunilor, propunem neapărat includerea acestui aspect în descrierea situației, cu delimitarea clară între migrația internă și cea externă.

Înțelegem că problema Dezvoltării Regionale constă în lipsa unui mecanism național de finanțare și de sinergie între fondul național pentru dezvoltare regională, fondul rutier, fondul ecologic național și fondul pentru eficiență energetică, un mecanism ce ar organiza prioritățile de dezvoltare regională și ar asigura un nivel bun de finanțare.

7. La capitolul 5 „Mecanismul de monitorizare și evaluare” „Cadrul instituțional”, în alin. (2) „descentralizate” solicităm a fi exclusă sintagma „și instituțiile lor descentralizate la nivel regional/local”. Conform art. 14 alin. (6) din Legea nr. 98 din 04 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate, autoritățile administrative din subordinea ministerelor pot fi organizate ca servicii publice desconcentrate.

8. De asemenea propunem de a fi revizuit Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională 2016-2020, prin excluderea Administrației publice locale din compartimentul „Surse de finanțare” (ca exemplu, la subacțiunea „Elaborarea metodologiei cu privire la calcularea disparităților sectoriale de dezvoltare”).

9. La măsura 3.1, acțiunea „Susținerea realizării Reformei Administrativ-Teritoriale” urmează a fi racordată la capitolul VII din Programul de activitate a Guvernului 2016-2018, care stabilește „Realizarea unei studiu-analiză comprehensivă și multidimensională de reorganizare administrativ-teritorială a Republicii Moldova.”

În contextul celor expuse mai sus, proiectul se restituie pentru definitivare.

Secretar General al Guvernului

Tudor COPACI

MINISTERUL ECONOMIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ЭКОНОМИКИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2033, Chişinău, Piaţa Marii Adunări Naţionale, 1
tel. +373-22-25-01-07, fax +373-22-23-40-64

E-mail: mineconcom@mec.gov.md

Pagina web: www.mec.gov.md

МД-2033, Кишинэу, Пяца Марий Адунэрь Национале, 1
тел. +373-22-25-01-07, факс +373-22-23-40-64

E-mail: mineconcom@mec.gov.md

Веб страница: www.mec.gov.md

14.01 2016 nr. 17 - 127

La nr. _____ din _____

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Ministerul Economiei a examinat scrisoarea nr. 04/1-3100 din 19.12.2015 și prezintă anexat avizul privind proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naţionale de Dezvoltare Regională 2016-2020.

Anexă: 7 file

Viceprim-ministru,
Ministru

Stephane Christophe BRIDE

Recomandări / obiecții la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare 2016-2020

Strategia conține esența politicii de dezvoltare regională, obiectivele și direcțiile de dezvoltare regională până în 2020 și reprezintă o continuitate a strategiilor naționale de dezvoltare regională anterioare. În comparație cu strategiile precedente, această Strategie urmărește să pună în aplicare "noua paradigmă a dezvoltării regionale", noi mecanisme de implementare și cooperare și ține cont de lecțiile învățate din procesul de planificare strategică anterior. Totuși aceste elemente noi nu sunt suficient de bine expuse în strategie și necesită a fi desfășurate, concretizate și/sau regândite pentru a asigura funcționalitatea și efectul scontat.

Conform noii paradigme, strategia propune să asigure intersectorialitatea politicii de dezvoltare regională, prin integrarea obiectivelor cu impact regional din strategiile sectoriale guvernamentale în proiectul SNDR. Acest lucru nu este suficient pentru a asigura eficiența politicilor de dezvoltare regională, iar dublarea obiectivelor/acțiunilor înscrise în strategiile sectoriale nu va produce valoare adăugată în efectul politicilor publice implementate. Spre exemplu, *Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020* conține obiective și acțiuni care deja se implementează la nivel regional/local. Cu includerea sau fără includerea acestora în SNDR, aceste obiective/măsuri vor fi implementate la nivel regional/local. Potrivit practicii internaționale o strategie națională de dezvoltare **regională** ar trebui să ofere principiile de bază de orientare a politicilor în teritoriu, să asigure focalizarea teritorială explicită a politicilor sectoriale, să ofere soluții și mecanisme care ar permite utilizarea potențialului și avantajelor regiunilor, asigurându-se, în așa mod, explorarea resurselor ascunse și ineficient utilizate în regiuni, specializarea acestora, precum și diminuarea disparităților regionale.

Un accent deosebit în procesul de asigurare a intersectorialității politicii de dezvoltare regională se pune pe consolidarea rolului CNCDR. Aceștia îi sunt propuse noi atribuții precum: *corelarea dintre prioritățile strategice sectoriale, asigurarea sinergiei efortului financiar al diferitor fonduri naționale administrate de structuri ministeriale, asigurarea corelării programelor de asistență externă cu prioritățile strategice identificate în SNDR, etc.* CNCDR este un organ decizional, iar deciziile, inclusiv cele referitoare la aceste atribuții, vor fi luate în baza informațiilor/documentelor pregătite de secretariatul consiliului (MDRC) și de alte instituții implicate în proces. Sub acest aspect, strategia conține lacune privind mecanismele de funcționare și cooperare interinstituțională. Spre exemplu, sinergia dintre fondurile naționale administrate de diferite structuri ministeriale nu poate fi asigurată dacă nu este clar mecanismul de aplicare în practică, de conlucrare a structurilor ministeriale în acest proces, instituțiilor care urmează să asigure baza informațională necesară CNCDR pentru procesul decizional. La fel și în cazul atribuțiilor de *asigurare a corelării programelor de asistență externă, priorităților strategice sectoriale cu prioritățile din SNDR.* În strategie, nu este clar cum se vor pune în practică mecanismele de realizare a acestor atribuții, ceea ce poate afecta negativ procesul de implementare a prevederilor strategiei.

Proiectul strategiei nu corespunde întru totul prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 33 din 11.01.2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici. Astfel, considerăm oportun de perfecționat structura acestuia în conformitate cu punctul 9 al Hotărîrii nominalizate, în special remarcăm necesitatea estimării impactului și a costurilor (financiare și nonfinanciare) aferente implementării. Necorelarea obiectivelor strategice și a acțiunilor care urmează a fi implementate cu resursele financiare necesare, crește gradul de nerealizare și neimplementare a strategiei.

Concomitent menționăm, că conform art.22, alin.(3) al Legii nr.780 din 27.12.2001 privind actele legislative, proiectul dat urmează a fi supus, în mod obligatoriu, unei expertize anticorupție pentru a se verifica dacă corespunde standardelor anticorupție naționale și internaționale, precum și pentru a preveni apariția de noi reglementări care favorizează sau pot favoriza corupția.

Referitor la conținutul strategiei:

Capitolul "Glosar de termeni", pag. 5 propunem modificarea definiției Indicelui de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) după cum urmează:

"indicator complex care indică plasamentul/locul ocupat de fiecare localitate, raion, regiune din Republica Moldova în dependență de nivelul de dezvoltare pe următoarele domenii: activitate economică, educație, sănătate, demografie, protecție socială, condiții de mediu, finanțe publice locale, infrastructură de drumuri, apă și canalizare, energetică și comunicații".

Capitolul 1.2 "Progresul realizat în urma implementării SNDR în anii 2011-2015", pag. 11-13, recomandăm perfecționarea conținutului textului prin respectarea unei structuri identice pe toate domeniile: aprovizionare cu apă și canalizare, infrastructura drumurilor, etc. (spre exemplu: *1.Nr. stațiilor/km construiți/... 2.Nr. localități beneficiare; 3.Nr. beneficiari/Nr. populației*). De asemenea, pentru a asigura corectitudine și logică în expunerea textului, în aliniatele 1-2 de la pag. 12 propunem de a înlocui sintagma "vor beneficia" cu "beneficiază", deoarece sunt niște acțiuni finalizate și populația deja beneficiază de serviciile/infrastructura îmbunătățită. Totodată, pentru a crea o imagine mai clară pe fiecare domeniu, considerăm relevant de a integra aliniatul ce se referă la utilizarea mijloacelor financiare din FNDR (pag. 13) în aliniatele de mai sus (de exemplu: infrastructura drumurilor – mijloacele financiare utilizate din sursele FNDR 370,02 mil lei, etc.), iar suma totală pe toate proiectele (831,17 mil.lei) să fie expusă în aliniatul introductiv din capitolul 1.2.

Capitolul 1.3. "Cadrul legal și instituțional", pag. 15, recomandăm de a exclude sau de a reformula fraza *"Politica de dezvoltare regională este practic absentă în Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020"*, deoarece strategia națională reprezintă pilonul de bază pentru celelalte strategii guvernamentale, inclusiv pentru strategia națională de dezvoltare regională. Mai mult decât atât, această afirmație este contradictorie, dat fiind că în proiectul strategiei și în Nota informativă se menționează că *"SNDR este în plină concordanță cu scopurile și obiectivele SND „Moldova 2020"*. Totodată, nu considerăm oportun de a menționa că politica de dezvoltare regională este neglijată la nivel național, această formulare ar putea avea urmări nefavorabile asupra deciziilor donatorilor externi de a susține financiar politica de dezvoltare regională, avînd în vedere că partenerii de dezvoltare finanțează preponderant domeniile prioritare stabilite de Guvern.

Capitolul privind analiza social-economică (pag. 18-29). Analiza social-economică nu este suficient de concludentă și pe anumite domenii (educație, sănătate, protecție socială, fond locativ) nu există consecutivitate logică între analiza oferită și conținutul de mai departe al strategiei: probleme identificate, obiective, măsuri, etc. Totodată, există domenii pentru care sunt stabilite obiective strategice, însă nu sunt cuprinse în analiză în general (eficiența energetică în clădiri publice). Analiza inclusă în strategie ar trebui să creeze o imagine clară a situației social-economice sub aspect regional, să scoată în evidență problemele, discrepanțele existente, cauzele care produc aceste efecte, precum și atuurile și oportunitățile fiecărei regiuni, cu scopul de a fi utilizate în procesul de stabilire a obiectivelor strategice, a direcțiilor de dezvoltare a regiunilor, iar diferențele înregistrate între regiuni ar trebui să inducă abordări specifice în politica de dezvoltare regională. Sub acest aspect, analiza social-economică urmează a fi îmbunătățită.

De asemenea, analiza pe unele domenii (de exemplu: gestionarea deșeurilor) este focalizată doar pe situația la nivel național, fără a scoate în evidență situația în regiuni, ceea ce nu este adecvat în cazul unei strategii naționale de dezvoltare **regională**.

Din punct de vedere redacțional, la pag. 19, aliniatul ce se referă la structura populației după sexe este necesar de ajustat conținutul textului și de concretizat cifra cu privire la diferența medie între sexe în RDS (3,8% sau 1,7%).

Totodată, în textul integral al analizei considerăm relevant de a actualiza datele cu indicatorii disponibili pentru 2014 (rata sărăciei, nr. întreprinderi, volumul investițiilor etc.)

Din punct de vedere structural, propunem restructurarea domeniului "Dezvoltarea economică" (pag. 26), astfel încât mai întâi să fie descrisă evoluția Produsului Intern Brut, ca fiind principalul indicator care descrie situația macroeconomică în țară, după care să urmeze celelalte subdomenii detaliate la nivel de regiuni (activitatea agenților economici, dispersarea regională a acestora, investițiile, etc.).

În același timp, considerăm oportun de a completa acest domeniu cu o descriere a situației în regiuni a infrastructurii de suport în afaceri, acoperirea regională, problemele, limitările existente, care ar face conexiune cu obiectivele strategice în domeniu stabilite mai jos în textul strategiei. Infrastructura de suport în business are un impact esențial asupra dezvoltării regionale și este important de a se regăsi în compartimentul privind analiza social-economică. De asemenea, subdomeniul „Producția industrială” (pag. 28) propunem a fi completat cu o descriere a structurii exporturilor.

Capitolul 2. Analiza SWOT (pag. 32-33). În pofida faptului că, chiar în primul aliniat al capitolului este specificat că „*sumarul concluziilor analizei situației existente*” se regăsește în tabelul totalizator privind analiza SWOT, se constată că această conexiune nu este pe deplin asigurată. Multe domenii din analiza social-economică nu se regăsesc în analiza SWOT: planificare spațială, educație, sănătate, fond locativ, turism, etc. Or, analiza SWOT ar trebui să servească drept fundament pentru construirea obiectivelor strategice ale politicii de dezvoltare regională, și ar trebui să realizeze interconexiunea dintre capitolul privind analiza social-economică și capitolul privind obiectivele strategice identificate. O propunere, în acest sens, ar fi includerea în calitate de parte slabă a punctului “*Lipsa documentelor strategice privind planificarea spațială și teritorială la nivel național, regional și local*”.

În același timp, unele compartimente ale tabelului privind analiza SWOT necesită îmbunătățiri. Spre exemplu, la compartimentul „Pericole” punctul *”Fragmentare excesivă a structurii administrative-teritoriale”* este un fapt care se manifestă în realitate, nu este un risc care are o anumită probabilitate de a se manifesta. Sub forma în care este expus este un punct slab care limitează dezvoltarea regională. Reformularea acestuia sub forma *”Lipsa voinței politice de a implementa reforma privind organizarea administrativ teritorială”* transformă acest punct în risc. În context, pentru a îmbunătăți conținutul tabelului propunem a prelua riscurile expuse la pag. 44 din tabelul privind evaluarea riscurilor și a le transpune în analiza SWOT, compartimentul “Pericole”. De asemenea, urmează a fi excluse sau reformulate dublările din tabel, prezente la compartimentele „Părți forte” și „Oportunități” (existența fondurilor disponibile/ existența surselor de finanțare/asistență tehnică).

Capitolul 2.1. Definierea problemelor de implementare a politicii de dezvoltare regională, pag. 36, propunem excluderea frazei *”Doar că aceste structuri instituționale existente și serviciile prestate de către ele se referă doar la acordarea unor facilități logistice fără a fi prestate și servicii de suport”*, deoarece nu este justă, agenții economici beneficiază de servicii de suport în incubatoarele de afaceri, servicii de instruire, etc. Propunem substituirea acestei fraze cu următorul text *”Doar că multe din aceste structuri economice necesită investiții substanțiale pentru construirea infrastructurii tehnice și de producție, ce ar permite atragerea investițiilor străine în lansarea de noi activități de producere sau extinderea celor existente. Principalul impediment care creează aceste limitări este insuficiența mijloacelor financiare.”*

Capitolul 3. Obiectivul general și obiectivele specifice, pag. 37-43. Considerăm oportun de a integra în acest capitol indicatorii de monitorizare a obiectivelor stabilite. Obiectivele strategice expuse în strategie nu sunt formulate conform cerințelor în domeniul planificării strategice, nu sunt SMART. Stabilirea indicatorilor concreți, a țintelor care urmează a fi atinse la nivel de fiecare obiectiv ar asigura îmbunătățirea calitativă a obiectivelor (măsurarea, încadrarea în timp), precum și un proces de monitorizare și evaluare bazat pe rezultat. Totodată, lista definitivă a indicatorilor relevanți și disponibili, punctelor de pornire și a țintelor urmează a fi stabilite la această etapă, pînă la aprobarea/adoptarea strategiei, pentru a fi clară viziunea expusă în strategie (de unde începem și unde ajungem) și pentru a conferi putere juridică acestora. Adițional, indicatorii de monitorizare urmează a fi dezagregați la nivel de regiuni de dezvoltare, ținînd cont de obiectivul general urmărit **”Dezvoltarea echilibrată și durabilă asigurată în toate regiunile de dezvoltare ale Republicii Moldova”**.

În același timp, pentru monitorizarea nivelului de implementare a obiectivelor strategiei recomandăm a fi luați în considerație în calitate de indicatori de monitorizare indicii de deprivare (IDAM și indicii detaliați), care indică explicit asupra decalajelor în dezvoltarea social-economică existente între regiuni (pentru obiectivul general – IDAM, pentru obiectivul 1 – Indicele de deprivare de infrastructură, pentru obiectivul 2 – Indicele de deprivare economică).

Referitor la *obiectivul specific 1 ”Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative”* (pag. 39), în vederea asigurării a unei expunerii clare este binevenită reformularea rezultatului scontat 2 sub forma: *”Populația din cele trei regiuni beneficiază de serviciile publice calitative de MDS, AAC și DRL și EE în clădiri publice”*.

Pentru monitorizarea acestui obiectiv pe domeniul eficiența energetică a clădirilor publice:

propunem indicatorul *Pondere clădirilor publice renovate pe regiuni de dezvoltare, %* (valoarea inițială 6%, ținta 2020 - 10%). Totodată, recomandăm includerea Indicelui de deprivare de infrastructură, care indică asupra disparităților dintre regiuni în ceea ce privește accesul la serviciile și utilitățile publice. Alți indicatori disponibili pe acest domeniu nu au fost identificați.

La obiectivul specific 2 „Creștere economică sustenabilă asigurată în regiuni” (pag. 40), textul care cuprinde descrierea obiectivului, considerăm oportun a fi completat cu următoarele prevederi, după conținut:

- *”In condițiile creșterii preconizate și sustenabile a economiei, cota industriei și gospodăriilor agricole urmează să ocupe o poziție prioritară, astfel asigurând securitatea, autosuficiența și independența pieței interne față de cea externă”;*
- *”Obiectivele propuse vor tinde spre crearea unui sistem, prin care orice regiune de dezvoltare va avea posibilitatea să dispună de o proprie specializare economică de producere, reieșind din resursele de care dispune. La rândul său, funcționarea lor comună, va contribui la acoperirea necesităților regiunilor care sunt lipsite de anumite resurse”.*

Pentru monitorizarea obiectivului specific 2, măsurile 2.2 și 2.3 propunem următorii indicatori:

INDICATOR	TENDENȚA	Valoarea inițială 2014	ȚINTĂ 2020	Sursa
Mărirea investițiilor în parcurile industriale, mil. lei (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	312,5	5252,0	ME
Nr. locurilor de muncă în parcurile industriale (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	1234	9796	ME
Mărirea investițiilor în Zonele Economice Libere, mil. lei (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	212,0	260,0	ME
Numărul locurilor de muncă în Zonele Economice Libere (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	6620	10000	ME
IMM la 1000 locuitori (nr) (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	14,7	25	BNS
IMM inovative la 1000 locuitori în regiuni*	↑			BNS
Indicele de deprivare economică (pe regiuni)**	↑			ME

* Indicatorii vor putea fi utilizați după aprobarea Metodologiei de elaborare a indicatorilor privind statistica inovațională conform cerințelor UE (a se include la decizia MDRC)

** Va fi disponibil în trim. I 2016

Capitolul 5. Mecanisme de evaluare și monitorizare. În sistemul propus de evaluare și monitorizare nu se face diferențierea între procesul de monitorizare și procesul de evaluare, acestea având scopuri, proceduri și periodicități diferite. Este absent rolul Planului de acțiuni al strategiei în mecanismul propus de monitorizare. În context, considerăm necesar de a include explicit aceste etape, de a specifica periodicitatea monitorizării și evaluării, responsabilii, de a include Planul de acțiuni în procesul de monitorizare.

Deși se menționează despre necesitatea unui sistem de monitorizare și evaluare bazat pe rezultate, setul de indicatori nu este definitivat, menționându-se că *”indicatorii de dezvoltare regională vor fi conveniți într-un mod sistematic pe durata implementării SNDR”*. Pentru a asigura un proces corect de evaluare, la nivel de obiective lista indicatorilor urmează a fi stabilită la această etapă, pînă la aprobarea documentului. Totodată, recomandăm a evita asemenea indicatori precum *”Nivelul de satisfacție al populației pentru activitatea instituțiilor de dezvoltare regională”*, *”Nivelul de satisfacție al populației privind nivelul de implementare a politicii de dezvoltare regională”*, dat

fiind faptul că aceștia nu sunt oferți de statistica oficială, necesită efectuarea unor sondaje pentru a identifica valoarea acestora, și implică cheltuieli suplimentare.

Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională. Instrumentul principal utilizat în procesul de implementare a documentelor strategice este Planul de acțiuni, care trebuie să ofere etapele necesare a fi parcurse pentru atingerea obiectivelor. Totodată, în procesul de planificare strategică, de obicei, Planul de acțiuni este un instrument operațional care permite actualizarea sistematică a acțiunilor, în dependență de rezultatele procesului de monitorizare și evaluare. Astfel, considerăm relevant de a prevedea posibilitatea actualizării anuale sau în 2-3 ani (în conformitate cu etapele de implementare ale strategiei) a Planului de acțiuni, ceea ce i-ar oferi un caracter operațional prin actualizarea acestuia în dependență de evoluțiile înregistrate.

Proiectul planului propus conține acțiuni/subacțiuni foarte generale care nu oferă claritate în pașii necesari de parcurs pentru realizarea măsurilor stabilite, nu conține viziunea în aplicarea mecanismelor funcționale descrise în partea descriptivă a strategiei. Spre exemplu, formulări precum *"Îmbunătățirea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională"* necesită a fi detaliate pe subacțiuni, pentru a oferi viziunea de implementare a acțiunii. Totodată, în textul strategiei se regăsesc acțiuni mai detaliate decât în planul de acțiuni, proces care ar trebui să fie invers. Spre exemplu, în textul strategiei se regăsește dezvoltarea acțiunii "Perfecționarea cadrului legal și normativ în domeniul dezvoltării regionale și aferent acestuia" din cadrul obiectivului 3: (i) perfecționarea cadrului legal și normativ a politicii de dezvoltare regională prin definirea termenilor "disparități intra-regionale", "disparități inter-regionale" și "dezvoltare echilibrată", și clarificarea competențelor și atribuțiilor cadrului instituțional; (ii) perfecționarea cadrului legal și normativ cu privire la regionalizarea serviciilor etc.

Totodată, propunem următoarele modificări la Planul de acțiuni:

La măsura 1.4, acțiunea "Implementarea proiectelor identificate în procesul programării regionale sectoriale" nu este clar dacă proiectele care vor fi implementate vor ține doar de clădirile publice, ținând cont că obiectivul din strategie este orientat doar spre clădirile publice. În acest caz, urmează a fi completată acțiunea cu specificația necesară. Totodată, indicatorul stabilit pentru această acțiune nu este relevant, deoarece implementarea a doar 12 proiecte de eficiență energetică în perioada 2016-2020 sunt insuficiente, ținând cont de faptul că Fondul pentru Eficiență Energetică finanțează anual pînă la 100 de proiecte în domeniul eficienței energetice. În cazul respectiv, considerăm necesar includerea unor subacțiuni ce ar intensifica eforturile de identificare, scriere a proiectelor, aplicare la fondurile financiare pentru atragerea mijloacelor financiare, pentru întreprinderea măsurilor de eficiență energetică la nivel de regiune/ localitate. Totodată, propunem completarea rubricii *"Indicatori de progres"* cu indicatorul *"Volumul finanțărilor în proiecte de eficiență energetică"*.

De asemenea, în cadrul măsurii 1.4 se propune de a include o subacțiune nouă *"Elaborarea planurilor de eficiență energetică la nivel de APL la fiecare 3 ani"*, care se vor coordona cu Agenția pentru Eficiență Energetică;

Acțiunea "Crearea și dezvoltarea schemelor de investiții inovative în regiunile de dezvoltare" din cadrul Măsurii 2.2. "Dezvoltarea economiei regionale bazate pe inovare" urmează a fi exclusă, deoarece o asemenea activitate nu este planificată.

De asemenea, la Măsura 2.2 propunem a include următoarele acțiuni:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de realizare	Instituții responsabile	Parteneri	Indicatori de progres
Crearea sistemului privind statistica regională în domeniul inovării	Elaborarea indicatorilor privind statistica industriei și inovării în profil regional/raional	2016	Biroul Național de Statistică; Ministerul Economiei	MDRC	Metodologie elaborată, Indicatori calculați la nivel regional
Susținerea și popularizarea activităților inovatoare	Stimularea dezvoltării proiectelor de parteneriate public-private în sfera cercetării, dezvoltării tehnologice și inovațiilor	2016-2020	Academia de Științe a Moldovei; AITT; Ministerul Economiei	MDRC APL ADR	Nr. de seminare, instruiți, consultări organizate;
	Acordarea suportului informațional și metodologic entităților inovatoare din cadrul universităților, instituțiilor de cercetări, asociațiilor de business în vederea asocierii acestora în clustere inovatoare și industriale	2016-2020	Ministerul Economiei; AITT	Mediul universitar, instituții de cercetări, asociații de business; APL	Nr. de consultări, Instruiți efectuate Nr. beneficiari /participanți
Dezvoltarea infrastructurii de implementare a rezultatelor cercetării, precum și de diseminare a cunoștințelor	Susținerea creării, dezvoltării și funcționării incubatoarelor de inovații, parcurilor științifico-tehnologice	2017	AȘM AITT ODIMM APL ADR	MDRC Ministerul Economiei	Nr. de proiecte implementate (pe regiuni)

La măsura 2.3. "Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri" propunem următoarele subacțiuni:

Acțiuni	Subacțiuni	Termen de realizare	Instituții responsabile	Parteneri	Indicatori de progres
Dezvoltarea infrastructurii de producere	Susținerea creării, dezvoltării și funcționării parcurilor industriale, zonelor economice libere	2016-2020	Ministerul Economiei ODIMM, MIEPO	MDRC APL ADR	Nr. HG aprobate; Valoarea investițiilor atrase, inclusiv pe regiuni; Nr. rezidenților activi, inclusiv pe regiuni;
	Dezvoltarea rețelei incubatoarelor de afaceri la nivel regional	2016	Ministerul Economiei ODIMM	MDRC, APL ADR	Nr. incubatoare de afaceri create Nr. de IMM incubate;
	Dezvoltarea clusterelor industriale prin atragerea asistenței tehnice în scopul propagării celor mai bune practici internaționale cu privire la crearea clusterelor	2017-2020	Ministerul Economiei; AITT	MDRC CCI APL ADR	Nr. de proiecte de asistență tehnică elaborate Nr. de proiecte de asistență tehnică implementate;
	Crearea unui cluster-pilot inovativ prin consolidarea capacităților de cooperare a IMM	2017	Ministerul Economiei ODIMM,	MDRC ADR CCI APL	1 cluster-pilot creat
	Derularea negocierilor strategice în vederea atragerii în RM a firmelor internaționale de mărime medie și mari, cu capacități de generare a noilor lanțuri tehnologice și crearea a clusterelor inovatoare	2020	Ministerul Economiei; MIEPO; AITT	MDRC	Nr. negocierilor realizate; Nr. firmelor atrase, inclusiv la nivel regional

MD-2005, mun. Chișinău, str. Cosmonauților, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-25-23, fax 022-26-25-17

29.12.2015 nr. 11-2/09
La nr. 04/1-3100 din 14.12.15

**Ministerul Dezvoltării
Regionale și Construcțiilor**

Ministerul Finanțelor, la adresarea nr. 04/1-3100 din 14 decembrie 2015, a examinat proiectul hotărîrii Guvernului „Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020” și pe problemele ce țin de competență, comunică următoarele.

În temeiul art. 131(4) din Constituția Republicii Moldova care prevede, că nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare, autoritățile responsabile de realizarea acțiunilor incluse în proiectul de plan, urmează să identifice măsurile pasibile a fi realizate în limita disponibilului de mijloace bugetare.

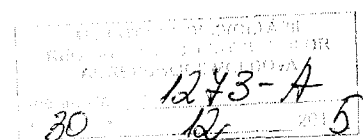
Astfel, avînd în vedere condițiile de austeritate bugetară pe termen mediu, precum și necesitatea efectuării primordiale a cheltuielilor sociale, sugerăm revizuirea măsurilor incluse în planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020 în contextul situației financiare incerte în care ne aflăm.

Totodată, în lipsa unor justificări economice privind costul estimativ al activităților incluse în planul de acțiuni, la moment este imposibilă expunerea asupra eficienței și veridicității acestora.

Mai mult ca atât, în lipsa cadrului bugetar pe termen mediu 2016-2018, precum și a proiectului legii bugetului de stat pentru anul viitor, este imposibil la moment de a defini acțiunile necesare pentru anii menționați, precum și a stabili sursele de acoperire a costurilor.

Mai solicităm ca, în cadrul proiectului de hotărîre precum și în nota informativă a acestuia, de specificat expres că toate cheltuielile ce vor surveni în urma implementării proiectului menționat, urmează a fi suportate în limita mijloacelor bugetare aprobate precum și din alte surse în conformitate cu legislația în vigoare.

Totodată, urmează ca „Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020”, să fie ajustat conform normelor impuse prin Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, și să conțină în mod obligatoriu următoarele compartimente cu menționarea estimativă a costurilor și sursei de acoperire pentru toate acțiunile:

d/o	Obiective specifice	Acțiuni	Termene de realizare	Responsabil	Costul total, mii lei	Costuri aferente, mii lei			Rezultat scontat	Indicatori de monitorizare
						alocații bugetare	surse externe	neacoperit		
2			4	5	6	7			10	11

Compartimentul „indicatori de monitorizare” din plan, impune argumentarea necesarului de mijloace financiare estimate pentru implementarea strategiei, din aceste considerente indicatorii respectivi ar trebui să implice o argumentare bazată nu pe cantitate, dar pe calitate și eficiență.

În concluzie, pentru a obține un document calitativ, se recomandă revizuirea proiectului sub aspectul prevederilor Legii nr.317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale.

VICEMINISTRU *M. Cărăuș* Maria CĂRĂUȘ

**MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**MINISTRY OF AGRICULTURE AND
FOOD INDUSTRY OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2004, m. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 162
Tel./fax: 022-23-34-27, site: www.maia.gov.md

MD-2004, Chișinău, 162 Ștefan cel Mare bd.
Tel./fax: +373 22 23-34-27, site: www.maia.gov.md

30.12.15 nr. 06-4-7618

La nr. 044-3100 din 14.12.15

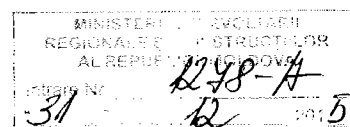
**Ministerul Dezvoltării Regionale
și Construcțiilor**

Prin prezenta, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a examinat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020 și îl susține fără obiecții.

Viceministru

Nicolae OLARU

Ex: Diana Gherman
Tel: 022 210135

Nr. 13-18/21 din 28.12.2015

La nr. 04/1-3100 din 14.12.2015

Ministerul Dezvoltării Regionale și
– Construcțiilor al Republicii Moldova
(MDRC)
DI Ion STRATULAT, Viceministru

Stimate dle Viceministru!

Biroul Național de Statistică (BNS) a examinat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020 și *Vă comunică* următoarele obiecții:

1. **Măsura 3.3 „Eficientizarea sistemului de monitorizare și evaluare a implementării SNDR”, acțiunea 3.3.2** (pagina 43). Propunem expunerea în următoarea redacție: „Îmbunătățirea statisticii regionale, inclusiv disponibilitatea datelor comparabile la nivelul UE conform NUTS și delimitarea responsabilităților cu privire la colectarea și analiza datelor la nivel regional”.
2. **Obiectivul specific 1 „Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative”** (pag. 50). Este necesar de identificat și definit clar indicatorii, astfel încât denumirea acestora să reflecte atât esența, cât și conținutul. *Spre exemplu:* „Rata de conectare ..”, care poate fi interpretată ca *Rata populației, gospodăriei, localităților*.
3. **Aliniatul** „În contextul realizării unui proces de monitorizare și evaluare a realizării obiectivelor prezentei strategii, MDRC cu suportul BNS și în comun cu ministerele sectoriale vor asigura elaborarea metodologiei de calcul a indicatorilor complecși în cazul obiectivului general” (pagina 51). Nu este clar ce presupune „elaborarea metodologiei de calcul a indicatorilor complecși”. Dacă aceasta se referă la elaborarea metodologiei anumitor indicatori, precum ar fi *indicele disparității regionale*, atunci trebuie de menționat acest fapt.

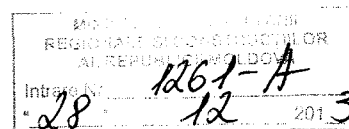
Anexa „**Plan de Acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020**”. Obiectivul 3, măsura 3.3, acțiunea „Elaborarea metodologiei de calcul a indicatorilor complecși și prognozarea acestora pentru un interval de timp de până în 2020”:

1. De enumerat și de identificat indicatorii complecși.
2. Dat fiind faptul că, BNS nu este responsabil de pronosticuri, considerăm necesar delimitarea strictă a responsabilităților.
3. Din considerentele că, scopul principal este totuși disponibilitatea indicatorilor, propunem expunerea „Elaborarea metodologiei...” prin „Elaborarea metodologiei și a indicatorilor”.

Considerăm oportun ca, în procesul de elaborare a mecanismului de monitorizare, să fie elaborat un pașaport pentru fiecare indicator care va conține metadate.

Cu respect,

Director general
Lucia SPOIALĂ

Ex. V. Gîdilica ☎ 022 73 75 57
A. Negruța ☎ 022 40 30 78
Iu. Mocanu ☎ 022 40 30 88

AGENȚIA TURISMULUI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2028, Republica Moldova, mun. Chișinău, șos. Hîncești 53, of.310
Tel/Fax: /+373 22/ 22 66 34 # E-mail: info@turism.gov.md # Web: www.turism.gov.md

Nr. 018/885 din 23. XII. 2015

La nr. 04/1-3100 din 14.12. 2015

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Agenția Turismului a examinat proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016 - 2020 și, în limita atribuțiilor sale, comunică următoarele.

I. La proiectul SNDR:

1. Analiza SWOT de completat, după cum urmează:

1) Rubrica "Puncte slabe" de completat cu cuvintele: "Infrastructură turistică slab dezvoltată în teritoriu".

2) Rubrica "Oportunități" de completat cu cuvintele: "Interes înalt pentru vizitarea Republicii Moldova de către cetățeni străini (cca 2,3 mln anual)".

2. La obiectivul specific 2. Creștere economică sustenabilă asigurată în regiuni, compartimentul "Rezultate scontate", alineatul 4 de completat cu cuvintele "și valorificat".

3. La Măsura 2.4, Dezvoltarea potențialului turistic al RD prin amenajarea destinațiilor turistice și sporirea vizibilității turistice:

1) cuvîntul "restaurarea" de substituit cu cuvîntul "reabilitarea";

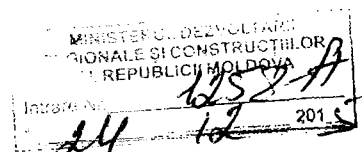
2) după cuvîntul "obiectivelor" de inclus cuvintele "și infrastructurii";

3) după cuvîntul "orientarea" de inclus cuvintele "activității turistice";

4) la măsura 2.4.1. cuvintele "în dezvoltarea" de substituit cu cuvintele "de dezvoltare a";

5) la măsura 2.4.2. după cuvîntul "consolidarea" de inclus cuvintele "și dezvoltarea".

4. La compartimentul 5. Mecanisme de monitorizare și evaluare, rubrica "Indicatori pentru Obiectivul specific 2 „Creștere economică sustenabilă asigurată în regiuni”, de inclus următorul indicator: "Numărul turiștilor din regiuni în cadrul turismului intern și receptor (persoane)".

II. La proiectul Planului de acțiuni:

1. La pct. 2.4.1.1. cuvintele "în dezvoltarea" de substituit cu cuvintele "de dezvoltare a".
2. La pct. 2.4.2. după cuvântul "consolidarea" de inclus cuvintele "și dezvoltarea".
3. La pct. 2.4.2.1:
 - 1) după cuvântul "obiectivelor" de inclus cuvintele "și infrastructurii";
 - 2) cuvintele "Documentul Unic de Program" de substituit cu cuvintele "documentele de politici".
4. La pct. 2.4.3.:
 - 1) Pct. 2.4.3.1. (Elaborarea Regulamentului – cadru..) de completat rubricile: Surse de finanțare – Bugetul de stat; Termen de realizare – 2016; Indicatori de progres – Regulament aprobat.
 - 2) Pct. 2.4.3. de completat cu pct. 2.4.3.2. în următoarea redacție: "2.4.3.2. Crearea centrelor regionale de informare turistică" cu rubricile respective: Surse de finanțare – FNDR, APL, Donatori externi; Termen de realizare – 2020; Instituții responsabile – MDRC, APL; Parteneri - Agenția Turismului; Indicatori de progres - centre regionale de informare turistică create.

Director general

Iurie CARP

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
MD-2004 Chișinău
tel.: 82-07-02, fax: 54-65-64
E-mail secretariat@mtid.gov.md
IDNO 1008601001212

Бул. Штефан чел Маре ши Сфынт, 162
MD-2004 Кишинэу
tel.: 82-07-02, fax: 54-65-64
E-mail secretariat@mtid.gov.md
IDNO 1008601001212

28.12.2015 Nr. 04/1-3-851
La nr. 04/1-3100 din 14.12.2015

**Ministerul Dezvoltării Regionale
și Construcțiilor**

Ministerul a examinat proiectul hotărîrii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 și vă comunică că susține proiectul nominalizat cu următoarele obiecții și propuneri:

În textul Strategiei, subcapitolul 1.4 „Dezvoltarea socială” aliniatul „Rețeaua de drumuri” de modificat după cum urmează:

Începutul aliniatului de expus în următoarea redacție: *„Rețeaua de drumuri publice a țării constituie 10.544 km, dintre care la moment Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor gestionează 9.344 km de drumuri, inclusiv 3.336 km de drumuri naționale, 6.008 km de drumuri locale și 1.200 km sînt provizoriu gestionate de administrația publică din partea stîngă a rîului Nistru.”*

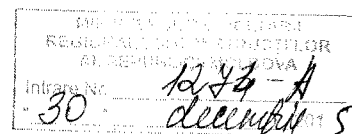
Sintagma *„Adițional, aproximativ 32.000 km de străzi, căi de acces și drumuri comunale sînt administrate de APL.”* de pus în continuarea aliniatului propus.

Aliniatul următor de expus în următoarea redacție: *„Conform ultimelor date, din cele 9344 km, 94,5% din drumurile naționale și 46,1% din cele locale sînt cu îmbrăcăminte rutieră permanentă și semipermanentă (beton asfaltic, beton de ciment, mixturi bituminoase executate în situ), ponderea acestora constituie 62,7% din întreaga rețea. Densitatea rețelei rutiere de 314 km la 1.000 km² și 2,6 km la 1.000 de persoane, este considerată suficientă pentru o țară cu un nivel de dezvoltare ca al Republicii Moldova. În prezent circa 53% din drumurile naționale sînt în stare foarte bună, bună sau mediocră, 47% în stare rea și foarte rea.”*

În Planul de Acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020, indicatorul de progres al măsurii nr. 1.3, de expus în următoarea redacție *„900 km de drumuri naționale și locale reabilite / construite”*.

Viceministru

Vitalie RAPCEA

MINISTERUL MEDIULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF ENVIRONMENT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Cosmonauților, 9, MD-2005 Chișinău • Tel.: (+373 22) 204 507 • Fax: (+373 22) 226 858 • www.mediu.gov.md

13.01.2016 Nr. 03-04/27
La nr. 04/1-3100 din 14.12.2015

Ministerul Dezvoltării Regionale
și Construcțiilor

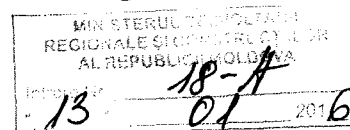
Urmare a examinării proiectului hotărîrii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020 Ministerul Mediului vă prezintă următoarele obiecții și propuneri:

La proiectul de lege:

1. Denumirea proiectului de lege după cuvîntul „Dezvoltare” se va completa cu cuvîntul „Regională”.
2. Referințele la prevederile politicii de coeziune în preambulul proiectului de lege se consideră neargumentate fără indicarea actului legislativ prin care această politică este stabilită.
3. Deoarece proiectul Strategiei va fi adoptat de către Parlament, considerăm că proiectul legii trebuie să conțină un articol care stabilește raportarea pe care o va face Guvernul față de Parlament.

La proiectul Strategiei:

4. Cu referire la obiectivul specific 1 *Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative* vă informăm că la momentul actual se implementează următoarele documente de politici în domeniul gestionării deșeurilor și aprovizionării cu apă și canalizare: Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 (HG 248 din 10.04.2013) și Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014 – 2028 (HG 199 din 20.03.2014), care stabilesc viziunea strategică, scopul, obiectivele generale și specifice acestor domenii, avînd la bază abordarea regională. Din aceste considerente, solicităm ca toate obiectivele proiectului Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională să fie

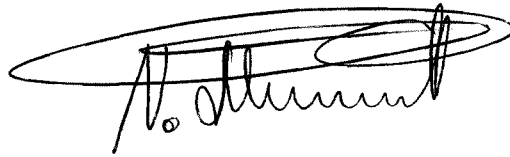

stabilite în strictă concordanță cu documentele deja aprobate și să nu difere de cele care deja sunt în proces de implementare.

La proiectul Planului de acțiuni:

5. La pct. 1.2. se va exclude Acțiunea *Sensibilizarea comunităților asupra cooperării intercomunitare*, Subacțiunea *Desfășurarea ședințelor regionale de sensibilizare*, deoarece astfel de acțiuni au fost deja realizate de către Ministerul Mediului pe parcursul anului 2015. Astfel, Ministerul Mediului a organizat 3 conferințe regionale de informare și conștientizare a APL și a publicului larg privind crearea noului sistem de gestionare a deșeurilor și construcția infrastructurii de deșeuri menajere solide în regiunile de dezvoltare Nord, Centru și Sud.

6. La același punct, la Acțiunea *Elaborarea și aprobarea unui Plan de acțiuni privind descentralizarea și regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare* rubrica „Instituții responsabile” se va completa cu sintagma „Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor”.

Ministru

Valeriu MUNTEANU

Tabelul Divergențelor
la proiectul hotărârii Guvernului
cu privire la aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020

Instituția	Nr.	Conținutul obiectului	Decizia/explicarea
Biroul Național de Statistică (Prezentat prin avizul nr. 13-18/21 din 28.12.2015)	1.	Măsura 3.3 „Eficientizarea sistemului de monitorizare și evaluare a implementării SNDR”, acțiunea 3.3.2 (pag. 43) Propunem expunerea în următoarea redacție: „Îmbunătățirea statisticii regionale, inclusiv disponibilitatea datelor comparabile la nivelul UE conform NUTS și delimitarea responsabilităților cu privire la colectarea și analiza datelor la nivel regional”.	Se acceptă.
	2.	Obiectivul specific 1, „Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative” (pag. 50). Este necesar de identificat și definit clar indicatorii, astfel încât denumirea acestora să reflecte atât esența, cât și conținutul. Spre exemplu: „Rata de conectare ...”, care poate fi interpretată ca Rata populației, gospodăriei, localităților.	Se acceptă.
	3.	Alineatul „În contextul realizării unui proces de monitorizare și evaluare a realizării obiectivelor prezentei strategii, MDRC cu suportul BNS și în comun cu ministerele sectoriale vor asigura elaborarea metodologiei de calcul a indicatorilor complecși în cazul obiectivului general” (pagina 51). Nu este clar ce presupune „elaborarea metodologiei de calcul a indicatorilor complecși”. Dacă aceasta se referă la elaborarea metodologiei anumitor indicatori, precum ar fi <i>indicele disparității regionale</i> , atunci trebuie de menționat acest fapt.	Se acceptă.
	4.	Anexa „Plan de Acțiuni privind implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020”. Obiectivul 3, măsura 3.3, acțiunea „Elaborarea metodologiei de calcul a indicatorilor complecși și prognozarea acestora pentru un interval de timp de până în 2020”: <ul style="list-style-type: none"> - De enumerat și de identificat indicatorii complecși. - Dat fiind faptul că, BNS nu este responsabil de pronosticuri, considerăm necesar delimitarea strict a responsabilităților. - Din considerentele că, scopul principal este totuși disponibilitatea indicatorilor, propunem expunerea „Elaborarea metodologiei...” 	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.

	prin „Elaborarea metodologiei și a indicatorilor”.	
	5. Considerăm oportun ca, în procesul de elaborare a mecanismului de monitorizare, să fie elaborat un pașaport pentru fiecare indicator care va conține metadate.	Se acceptă.
Agencia Turismului (Prezentat prin avizul nr. 01- 8/885 din 23.12.2015)	1. Analiza SWOT de completat, după cum urmează: - Rubrica "Puncte slabe" de completat cu cuvintele: "Infrastructură turistică slab dezvoltată în teritoriu". - Rubrica "Oportunități" de completat cu cuvintele: "Interes înalt pentru vizitarea Republicii Moldova de către cetățeni străini (cca 2,3 mln. anual)".	Se acceptă parțial. Interesul înalt de vizitare a RM este o sintagmă subiectivă și poate fi evaluată prin comparația numărului de vizitatori în alte țări, ori eventual alte tipuri de indicatori comparabili, spre exemplu numărul vizitatorilor la 1000 persoane, din care motiv nu poate fi definit drept oportunitate.
	2. Obiectivul specific 2. Creștere economică sustenabilă asigurată în regiuni, compartimentul "Rezultate scontate", alineatul 4 de completat cu cuvintele "și valorificat".	Se acceptă.
	3. Măsura 2.4, Dezvoltarea potențialului turistic al RD prin amenajarea destinațiilor turistice și sporirea vizibilității turistice: - cuvântul "restaurarea" de substituit cu cuvântul "reabilitarea"; - după cuvântul "obiectivelor" de inclus cuvintele "și infrastructurii"; - după cuvântul "orientarea" de inclus cuvintele "activității turistice"; - la măsura 2.4.1. cuvintele "în dezvoltarea" de substituit cu cuvintele "dede dezvoltare a"; - la măsura 2.4.2. după cuvântul "consolidarea" de inclus cuvintele "și dezvoltarea".	Se acceptă.
	4. La compartimentul 5. Mecanisme de monitorizare și evaluare, rubrica "Indicatori pentru Obiectivul specific 2, „Creștere economică sustenabilă asigurată în regiuni”, de inclus următorul indicator: "Numărul turiștilor din regiuni în cadrul turismului intern și receptor (persoane)".	Se acceptă.
	5. La pct. 2.4.1.1. cuvintele "în dezvoltarea" de substituit cu cuvintele "de dezvoltare a".	Se acceptă.
	6. La pct. 2.4.2. după cuvântul "consolidarea" de inclus cuvintele "și dezvoltarea".	
	7. La pct. 2.4.2.1: - după cuvântul "obiectivelor" de inclus cuvintele "și infrastructurii";	Nu se acceptă. La acest compartiment al Planului de

	<p>- cuvintele "Documentul Unic de Program" de substituit cu cuvintele "documentele de politici".</p>	<p>acțiuni, s-a menționat că urmează a fi implementate proiectele ce vor fi identificate în Documentul Unic de Program, deoarece doar aceste proiecte pot fi eligibile spre finanțare din FNDR. Mai mult decât atât, identificarea spre finanțare a proiectelor incluse în documentele de politici, impune implementarea directă a acestora, fapt care contribuie la crearea unor neconformități legislative, ori, proiectele sunt selectate în cadrul unui apel de propuneri de proiecte, înaintate de către autoritățile publice locale. Reieșind din cele menționate, nu pot fi încălcate prevederile compartimentului 3 și 4 al Anexei nr. 4 a HG nr. 127 din 08.02.2008 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 438 – XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, care prevede conform Instrucțiunii utilizatorilor că toate proiectele aprobate spre finanțare sunt selectate în urma concursului, deci sintagma „Documentul unic de Program, nu poate fi modificată.</p>
8.	<p>La pct. 2.4.3.1. (Elaborarea Regulamentului - cadru...) de completat rubricile: Surse de finanțare - Bugetul de stat; Termen de realizare - 2016; Indicatori de progres - Regulament aprobat.</p>	<p>Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.</p>
9.	<p>La pct. 2.4.3. de completat cu pct. 2.4.3.2. în următoarea redacție: "2.4.3.2. Crearea centrelor regionale de informare turistică" cu rubricile respective: Surse de finanțare - FNDR, APL, Donatori externi; Termen de realizare - 2020; Instituții responsabile - MDRC, APL; Parteneri - Agenția Turismului; Indicatori de progres - centre regionale de informare turistică create.</p>	<p>Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.</p>

**Ministerul
Finanțelor**
(Prezentat prin
avizul nr.
11/1-2/09
din 29.12.2015)

1.	<p>În temeiul art. 131(4) din Constituția Republicii Moldova care prevede, că nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare, autoritățile responsabile de realizarea acțiunilor incluse în proiectul de plan, urmează să identifice măsurile pasibile a fi realizate în limita disponibilului de mijloace bugetare.</p> <p>Astfel, avînd în vedere condițiile de austeritate bugetară pe termen mediu, precum și necesitatea efectuării primordiale a cheltuielilor sociale, sugerăm revizuirea măsurilor incluse în planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020 în contextul situației financiare incerte în care ne aflăm.</p> <p>Totodată, în lipsa unor justificări economice privind costul estimativ al activităților incluse în planul de acțiuni, la moment este imposibilă expunerea asupra eficienței și veridicității acestora.</p> <p>Mai mult ca atît, în lipsa cadrului bugetar pe termen mediu 2016-2018, precum și a proiectului legii bugetului de stat pentru anul viitor, este imposibil la moment de a defini acțiunile necesare pentru anii menționați, precum și a stabili sursele de acoperire a costurilor.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Planul de acțiuni nu include resurse financiare suplimentare necesare implementării acestuia, iar activitățile care necesită resurse financiare suplimentare vor fi acoperite de către partenerii de dezvoltare, marea parte a acestora fiind deja coordonată cu partenerii de dezvoltare.</p>
2.	<p>În cadrul proiectului de hotărîre precum și în nota informativă a acestuia, de specificat expres că toate cheltuielile ce vor surveni în urma implementării proiectului menționat, urmează a fi suportate în limita mijloacelor bugetare aprobate precum și din alte surse în conformitate cu legislația în vigoare.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>A fost completat textul notei de fundamentare. Însă proiectul hotărîrii nu poate fi completat, întru cît o mare parte a proiectelor și costurile acestora urmează a fi identificate și specificate în rezultatul aprobării HG privind aprobarea Documentului Unic de Program, care este parte a cadrului de reglementare a politicii de dezvoltare regională. Proiectele și programele de dezvoltare regională sunt implementate primordial din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională în conformitate cu prevederile Legii nr. 438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în RM</p>

	<p>3. Totodată, urmează ca „Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020”, să fie ajustat conform normelor impuse prin Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale.</p>	<p>Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.</p>
	<p>Compartimentul „indicatori de monitorizare” din plan, impune argumentarea necesarului de mijloace financiare estimate pentru implementarea strategiei, din aceste considerente indicatorii respectivi ar trebui să implice o argumentare bazată nu pe cantitate, dar pe calitate și eficiență.</p>	<p>Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.</p>
<p>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (Prezentat prin avizul nr. 04/1-3-851 din 28.12.2015)</p>	<p>1. Subcapitolul 1.4 „Dezvoltarea socială” aliniatul „Rețeaua de drumuri” de modificat după cum urmează: Începutul aliniatului de expus în următoarea redacție: „Rețeaua dedrumuri publice a țării constituie 10.544 km, dintre care la momentMinisterul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor gestionează 9.344 km de drumuri, inclusiv 3.336 km de drumuri naționale, 6.008 km dedrumuri locale și 1.200 km sînt provizoriu gestionate de administrația publicădin partea stîngă a rîului Nistru”. Sintagma ”Adițional, aproximativ 32.000 km de străzi, căi de acces și drumuri comunale sînt administrate de APL”, să urmeze în continuareaaliniatului propus.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>2. Aliniatul următor de expus în următoarea redacție: „Conform ultimelordate, din cele 9344 km, 94,5% din drumurile naționale și 46,1% din cele locale sînt cu îmbrăcăminte rutieră permanentă și semipermanentă (betonasfaltic, beton de ciment, mixturi bituminoase executate în situ), pondereaacestora constituie 62,7% din întreaga rețea. Densitatea rețelei rutiere de 314 km la 1.000 km și 2,6 km la 1.000 de persoane, este consideratăsuficientă pentru o țară cu un nivel de dezvoltare ca al Republicii Moldova. În prezent circa 53% din drumurile naționale sînt în stare foarte bună, bună sau mediocră, 47% în stare rea și foarte rea”.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	3.	În Planul de Acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020, indicatorul de progres al măsurii nr. 1.3, de expus în următoarea redacție 900 km de drumuri naționale și locale reabilitate / construite”.	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (Prezentat prin avizul nr. 06-4-7618 din 30.12.2015)	1.	Aviz pozitiv de acceptare a proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020.	-
Ministerul Mediului (Prezentat prin avizul nr. 03-07/27 din 13.01.2016)	1.	La proiectul de lege: Denumirea proiectului de lege după cuvântul „Dezvoltare” se va completa cu cuvântul „Regională”.	Se acceptă.
		Referințele la prevederile politicii de coeziune în preambulul proiectului de lege se consideră neargumentate fără indicarea actului legislativ prin care această politică este stabilită.	Se acceptă parțial. Luând în considerație că principiile politicii de coeziune nu sunt aprobate printr-un anume document al UE, a fost exclusă din preambul sintagma menționată.
		Deoarece proiectul Strategiei va fi adoptat de către Parlament, considerăm că proiectul legii trebuie să conțină un articol care stabilește raportarea pe care o va face Guvernul față de Parlament.	Se acceptă.
	2.	La proiectul Strategiei: Cu referire la obiectivul specific 1, <i>”Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative”</i> vă informăm că la momentul actual se implementează următoarele documente de politici în domeniul gestionării deșeurilor și aprovizionării cu apă și canalizare: Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 (HG 248 din 10.04.2013) și Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014 - 2028 (HG 199 din 20.03.2014), care stabilesc viziunea strategică, scopul, obiectivele generale și specifice acestor domenii, având la bază abordarea regională. Din aceste considerente, solicităm ca toate obiectivele proiectului Strategiei	Se acceptă. În cadrul grupului de lucru constituit în vederea elaborării proiectului SNDR, din partea Ministerului Mediului au fost delegați reprezentanții direcțiilor responsabile de gestionarea sectoarelor menționate. Astfel, aceste obiective au fost stabilite și coordonate cu persoanele în cauză.

		Naționale de Dezvoltare Regională să fie stabilite în strictă concordanță cu documentele deja aprobate și să nu difere de cele care deja sunt în proces de implementare.	
	3.	La proiectul Planului de acțiuni: La pct. 1.2. se va exclude Acțiunea <i>Sensibilizarea comunităților asupra cooperării intercomunitare</i> , Sub acțiunea <i>Desfășurarea ședințelor regionale de sensibilizare</i> , deoarece astfel de acțiuni au fost deja realizate de către Ministerul Mediului pe parcursul anului 2015. Astfel, Ministerul Mediului a organizat 3 conferințe regionale de informare și conștientizare a APL și a publicului larg privind crearea noului sistem de gestionare a deșeurilor și construcția infrastructurii de deșeuri menajere solide în regiunile de dezvoltare Nord, Centru și Sud.	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
		La punctul 1.2., Acțiunea <i>Elaborarea și aprobarea unui Plan de acțiuni privind descentralizarea și regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare</i> rubrica „Instituții responsabile” se va completa cu sintagma „Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor”.	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
Ministerul Economiei (Prezentat prin avizul nr. 17-127 din 14.01.2016)	1.	Strategia conține esența politicii de dezvoltare regională, obiectivele și direcțiile de dezvoltare regională până în 2020 și reprezintă o continuitate a strategiilor naționale de dezvoltare regională anterioare. În comparație cu strategiile precedente, această Strategie urmărește să pună în aplicare ”noua paradigmă a dezvoltării regionale”, noi mecanisme de implementare și cooperare și ține cont de lecțiile învățate din procesul de planificare strategică anterior. Totuși aceste elemente noi nu sunt suficient de bine expuse în strategie și necesită a fi desfășurate, concretizate și/sau regândite pentru a asigura funcționalitatea și efectul scontat.	Nu se acceptă. Pct. 8 al HG nr. 33 din 11.01.2007 stabilește că Strategia reprezintă un document de politici care conține direcția orientativă de activități pe termen mediu sau lung. Astfel, descrierea din start a unor activități necoordonate, care necesită o abordare exhaustivă și comprehensivă pot crea multiple incertitudini privitor la mecanismele de implementare a politicii de dezvoltare regională, Considerăm că analiza, descrierea și elaborarea mecanismelor, instrumentelor și regulamentelor trebuie realizate planificat în contextul unui dialog larg cu toți actorii implicați și realizat în conformitate cu prevederile Planului de acțiuni al prezentei strategii.

	<p>2. Conform noii paradigme, strategia propune să asigure intersectorialitatea politicii de dezvoltare regională, prin integrarea obiectivelor cu impact regional din strategiile sectoriale guvernamentale în proiectul SNDR. Acest lucru nu este suficient pentru a asigura eficiența politicilor de dezvoltare regională, iar dublarea obiectivelor/acțiunilor înscrise în strategiile sectoriale nu va produce valoare adăugată în efectul politicilor publice implementate. Spre exemplu, <i>Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020</i> conține obiective și acțiuni care deja se implementează la nivel regional/local. Cu includerea sau fără includerea acestora în SNDR, aceste obiective/măsuri vor fi implementate la nivel regional/local. Potrivit practicii internaționale o strategie națională de dezvoltare regională ar trebui să ofere principiile de bază de orientare a politicilor în teritoriu, să asigure focalizarea teritorială explicită a politicilor sectoriale, să ofere soluții și mecanisme care ar permite utilizarea potențialului și avantajelor regiunilor, asigurându-se, în așa mod, explorarea resurselor ascunse și ineficient utilizate în regiuni, specializarea acestora, precum și diminuarea disparităților regionale.</p>	<p>Se acceptă. Au fost excluse acțiunile ce se regăsesc în alte strategii sectoriale. Totodată, asigurarea orientării principiilor de realizare a politicilor sectoriale în teritoriu este asigurată prin instrumentele de programare regională sectorială. Până în prezent au fost dezvoltate 4 astfel de documente în regiunile de dezvoltare pentru următoarele domenii: managementul deșeurilor solide, eficiența energetică a clădirilor publice, apă și canalizare, drumuri regionale și locale.</p>
	<p>3. Un accent deosebit în procesul de asigurare a intersectorialității politicii de dezvoltare regională se pune pe consolidarea rolului CNCDR. Acestuia îi sunt propuse noi atribuții precum: <i>corelarea dintre prioritățile strategice sectoriale, asigurarea sinergiei efortului financiar al diferitor fonduri naționale administrate de structuri ministeriale, asigurarea corelării programelor de asistență externă cu prioritățile strategice identificate în SNDR, etc.</i> CNCDR este un organ decizional, iar deciziile, inclusiv cele referitoare la aceste atribuții, vor fi luate în baza informațiilor/documentelor pregătite de secretariatul consiliului (MDRC) și de alte instituții implicate în proces. Sub acest aspect, strategia conține lacune privind mecanismele de funcționare și cooperare interinstituțională. Spre exemplu, sinergia dintre fondurile naționale administrate de diferite structuri ministeriale nu poate fi asigurată dacă nu este clar mecanismul de aplicare în practică, de conlucrare a structurilor ministeriale în acest proces, instituțiilor care urmează să asigure baza informațională necesară CNCDR pentru procesul decizional. La fel și în cazul atribuțiilor de <i>asigurare a corelării programelor</i></p>	<p>Nu se acceptă. Una din activitățile prevăzute în planul de acțiuni ține de stabilirea unui mecanism clar de dialog interministerial, agreeate în cadrul ședinței CNCDR de către ministerele membre ale acestui organ, ele fiind și cele responsabile de gestionarea fondurilor naționale. Totodată, aceste activități presupun un dialog și un exercițiu complex, care nu pot fi parte a strategiei, dar care sunt parte a măsurii „Perfecționarea mecanismului de finanțare și cofinanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională din surse interne și externe” a prevederii nr. 107, prevăzute în HG nr. 808 din 7 octombrie 2014 cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere</p>

		<i>de asistență externă, priorităților strategice sectoriale cu prioritățile din SNDR. În strategie, nu este clar cum se vor pune în practică mecanismele de realizare a acestor atribuții, ceea ce poate afecta negativ procesul de implementare a prevederilor strategiei.</i>	Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016.
	4.	Proiectul strategiei nu corespunde întru totul prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 33 din 11.01.2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici. Astfel, considerăm oportun de perfecționat structura acestuia în conformitate cu punctul 9 al Hotărârii nominalizate, în special remarcăm necesitatea estimării impactului și a costurilor (financiare și nonfinanciare) aferente implementării. Necorelarea obiectivelor strategice și a acțiunilor care urmează a fi implementate cu resursele financiare necesare, crește gradul de nerealizare și neimplementare a strategiei.	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
	5.	Concomitent menționăm, că conform art.22, alin.(3) al Legii nr.780 din 27.12.2001 privind actele legislative, proiectul dat urmează a fi supus, în mod obligatoriu, unei expertize anticorupție pentru a se verifica dacă corespunde standardelor anticorupție naționale și internaționale, precum și pentru a preveni apariția de noi reglementări care favorizează sau pot favoriza corupția.	Se acceptă.
	6.	Capitolul "Glosar de termeni", pag. 5 propunem modificarea definiției Indicelui de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) după cum urmează: <i>"indicator complex care indică plasamentul/locul ocupat de fiecare localitate, raion, regiune din Republica Moldova în dependență de nivelul de dezvoltare pe următoarele domenii: activitate economică, educație, sănătate, demografie, protecție socială, condiții de mediu, finanțe publice locale, infrastructură de drumuri, apă și canalizare, energetică și comunicații".</i>	Se acceptă.
	7.	Capitolul 1.2 "Progresul realizat în urma implementării SNDR în anii 2011-2015", pag. 11-13, recomandăm perfecționarea conținutului textului prin respectarea unei structuri identice pe toate domeniile: aprovizionare cu apă și canalizare, infrastructura drumurilor, etc. (spre exemplu: 1.Nr. stațiilor/km construiți/... 2.Nr. localități beneficiare; 3.Nr. beneficiari/Nr. populației). De asemenea, pentru a asigura corectitudine și logică în expunerea	Se acceptă.

		<p>textului, în aliniatele 1-2 de la pag. 12 propunem de a înlocui sintagma "vor beneficia" cu "beneficiază", deoarece sunt niște acțiuni finalizate și populația deja beneficiază de serviciile/infrastructura îmbunătățită. Totodată, pentru a crea o imagine mai clară pe fiecare domeniu, considerăm relevant de a integra aliniatul ce se referă la utilizarea mijloacelor financiare din FNDR (pag. 13) în aliniatele de mai sus (de exemplu: infrastructura drumurilor – mijloacele financiare utilizate din sursele FNDR 370,02 mil lei, etc.), iar suma totală pe toate proiectele (831,17 mil.lei) să fie expusă în aliniatul introductiv din capitolul 1.2.</p>	
8.	<p>Capitolul 1.3. "Cadrul legal și instituțional", pag. 15, recomandăm de a exclude sau de a reformula fraza "<i>Politica de dezvoltare regională este practic absentă în Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020"</i>", deoarece strategia națională reprezintă pilonul de bază pentru celelalte strategii guvernamentale, inclusiv pentru strategia națională de dezvoltare regională. Mai mult decât atât, această afirmație este contradictorie, dat fiind că în proiectul strategiei și în Nota informativă se menționează că "<i>SNDR este în plină concordanță cu scopurile și obiectivele SND „Moldova 2020”</i>". Totodată, nu considerăm oportun de a menționa că politica de dezvoltare regională este neglijată la nivel național, această formulare ar putea avea urmări nefavorabile asupra deciziilor donatorilor externi de a susține financiar politica de dezvoltare regională, având în vedere că partenerii de dezvoltare finanțează preponderant domeniile prioritare stabilite de Guvern.</p>	<p>Se acceptă. Fraza a fost modificată după cum urmează:,, . Astfel, deși politica de dezvoltare regională nu se regesește drept o prioritate în cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare "Moldova 2020", Ministerul desfășoară multiple activități în vederea contribuirii la realizarea documentului vizat, dar și în vederea realizării cu succes a activităților planificate la nivel național în politicile sectoriale, prin elaborarea instrumentelor de planificare și programre strategică la nivel regional."</p>	
9.	<p>Capitolul privind analiza social-economică (pag. 18-29). Analiza social-economică nu este suficient de concludentă și pe anumite domenii (educație, sănătate, protecție socială, fond locativ) nu există consecutivitate logică între analiza oferită și conținutul de mai departe al strategiei: probleme identificate, obiective, măsuri, etc. Totodată, există domenii pentru care sunt stabilite obiective strategice, însă nu sunt cuprinse în analiză în general (eficiența energetică în clădiri publice). Analiza inclusă în strategie ar trebui să creeze o imagine clară a situației social-economice sub aspect regional, să scoată în evidență problemele, discrepanțele existente, cauzele care produc aceste efecte, precum și atuurile și oportunitățile</p>	<p>Se acceptă parțial. Domeniile enunțate sunt mai puțin relevante pentru SNDR, atâta timp cât depășesc atribuțiile și competențele MDRC. În cazul altor domenii (eficiența energetică în clădiri publice) disponibilitățile informaționale, dezagregate pe regiuni de dezvoltare, sunt deficitare, deși problemele aici sunt majore.</p> <p>Se accepta remarcile privind gestionarea</p>	

		<p>fiecărei regiuni, cu scopul de a fi utilizate în procesul de stabilire a obiectivelor strategice, a direcțiilor de dezvoltare a regiunilor, iar diferențele înregistrate între regiuni ar trebui să inducă abordări specifice în politica de dezvoltare regională. Sub acest aspect, analiza social-economică urmează a fi îmbunătățită.</p> <p>De asemenea, analiza pe unele domenii (de exemplu: gestionarea deșeurilor) este focalizată doar pe situația la nivel național, fără a scoate în evidență situația în regiuni, ceea ce nu este adecvat în cazul unei strategii naționale de dezvoltare regională.</p>	<p>deșeurilor, deși în aspect regional este disponibilă numai informația privind formarea și existența deșeurilor (date cantitative), și nu gestiunea acestora.</p>
	10.	<p>Din punct de vedere redacțional, la pag. 19, aliniatul ce se referă la structura populației după sexe este necesar de ajustat conținutul textului și de concretizat cifra cu privire la diferența medie între sexe în RDS (3,8% sau 1,7%).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În perioada de referință (2009-2014), cele mai mari dezechilibre dintre sexe pot fi surprinse în municipiul Chișinău (diferența medie pentru perioada de referință a fost de 6,1% în favoarea femeilor), în RD Nord (4,6%), și în UTA Găgăuzia (3,8%), în timp ce RD Sud și RD Centru sunt caracterizate de situații mai echilibrate decât media pe țară (1,7% și respectiv 2,1%).</p>
	11.	<p>În textul integral al analizei considerăm relevant de a actualiza datele cu indicatorii disponibili pentru 2014 (rata sărăciei, nr. întreprinderi, volumul investițiilor etc.)</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În perioada elaborării și la momentul prezentării proiectului SNDR marea majoritate a indicatorilor erau disponibili numai până în anul 2013.</p> <p>În acest sens se vor face completările analizelor cu situația din 2014.</p>
	12.	<p>Din punct de vedere structural, propunem restructurarea domeniului "Dezvoltarea economică" (pag. 26), astfel încât mai întâi să fie descrisă evoluția Produsului Intern Brut, ca fiind principalul indicator care descrie situația macroeconomică în țară, după care să urmeze celelalte subdomenii detaliate la nivel de regiuni (activitatea agenților economici, dispersarea regională a acestora, investițiile, etc.).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Inițial au fost abordate elementele cauză a formării agregatului PIB, iar acesta este un efect al activității agenților economici.</p>
	13.	<p>Considerăm oportun de a completa acest domeniu cu o descriere a situației în regiuni a infrastructurii de suport în afaceri, acoperirea regională, problemele, limitările existente, care ar face conexiune cu</p>	<p>Se acceptă parțial:</p> <p>Datele statistice oficiale nu reflectă situația infrastructurii de suport în afaceri,</p>

	<p>obiectivele strategice în domeniu stabilite mai jos în textul strategiei. Infrastructura de suport în business are un impact esențial asupra dezvoltării regionale și este important de a se regăsi în compartimentul privind analiza social-economică. De asemenea, subdomeniul „Producția industrială” (pag. 28) propunem a fi completat cu o descriere a structurii exporturilor.</p>	<p>dezagregată pe regiuni de dezvoltare.</p> <p>Exporturile (la fel ca și importurile) nu sunt dezagregate pe regiuni de dezvoltare, încât acestea pot fi tratate doar la nivel național. Suplimentar, în cadrul lucrărilor grupului de lucru instituit în vederea elaborării proiectului SNDR 2016-2020 au fost menționate aceste aspect, iar Ministerul Economiei nu a prezentat asemenea informații pentru completare.</p>
14.	<p>Capitolul 2. Analiza SWOT (pag. 32-33). În pofida faptului că, chiar în primul aliniat al capitolului este specificat că „<i>sumarul concluziilor analizei situației existente</i>” se regăsește în tabelul totalizator privind analiza SWOT, se constată că această conexiune nu este pe deplin asigurată. Multe domenii din analiza social-economică nu se regăsesc în analiza SWOT: planificare spațială, educație, sănătate, fond locativ, turism, etc. Or, analiza SWOT ar trebui să servească drept fundament pentru construirea obiectivelor strategice ale politicii de dezvoltare regională, și ar trebui să realizeze interconexiunea dintre capitolul privind analiza social-economică și capitolul privind obiectivele strategice identificate. O propunere, în acest sens, ar fi includerea în calitate de parte slabă a punctului “<i>Lipsa documentelor strategice privind planificarea spațială și teritorială la nivel național, regional și local</i>”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Analiza SWOT s-a axat doar pe domenii prioritare, care intră în competențele MRDC.</p>
15.	<p>În același timp, unele compartimente ale tabelului privind analiza SWOT necesită îmbunătățiri. Spre exemplu, la compartimentul „Pericole” punctul “<i>Fragmentare excesivă a structurii administrative-teritoriale</i>” este un fapt care se manifestă în realitate, nu este un risc care are o anumită probabilitate de a se manifesta. Sub forma în care este expus este un punct slab care limitează dezvoltarea regională. Reformularea acestuia sub forma “<i>Lipsa voinței politice de a implementa reforma privind organizarea administrativ teritorială</i>” transformă acest punct în risc. În acest context, pentru a îmbunătăți conținutul tabelului propunem a prelua riscurile expuse la pag. 44 din tabelul privind evaluarea riscurilor și</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Sunt excluse dublările din compartimentele „Părți forte” și „Oportunități”, însă nu se acceptă excluderea tabelului „Riscuri”, acestea fiind reformulate, întrucât conform pct. 4 din Hotărîrea Guvernului nr. 33 din 11.01.2007 identifică riscurile ca o parte component a proiectului Strategiei.</p>

		a le transpune în analiza SWOT, compartimentul “Pericole”. De asemenea, urmează a fi excluse sau reformulate dublările din tabel, prezente la compartimentele „Părți forte” și „Oportunități” (existența fondurilor disponibile/ existența surselor de finanțare/asistență tehnică).	
	16.	Capitolul 2.1. Definirea problemelor de implementare a politicii de dezvoltare regională, pag. 36, propunem excluderea frazei “Doar că aceste structuri instituționale existente și serviciile prestate de către ele se referă doar la acordarea unor facilități logistice fără a fi prestate și servicii de suport”, deoarece nu este justă, agenții economici beneficiază de servicii de suport în incubatoarele de afaceri, servicii de instruire, etc. Propunem substituirea acestei fraze cu următorul text „Doar că multe din aceste structuri economice necesită investiții substanțiale pentru construirea infrastructurii tehnice și de producție, ce ar permite atragerea investițiilor străine în lansarea de noi activități de producere sau extinderea celor existente. Principalul impediment care creează aceste limitări este insuficiența mijloacelor financiare.”	Se acceptă.
	17.	Capitolul 3. Obiectivul general și obiectivele specifice, pag. 37-43. Considerăm oportun de a integra în acest capitol indicatorii de monitorizare a obiectivelor stabilite. Obiectivele strategice expuse în strategie nu sunt formulate conform cerințelor în domeniul planificării strategice, nu sunt SMART. Stabilirea indicatorilor concreți, a țintelor care urmează a fi atinse la nivel de fiecare obiectiv ar asigura îmbunătățirea calitativă a obiectivelor (măsurarea, încadrarea în timp), precum și un proces de monitorizare și evaluare bazat pe rezultat. Totodată, lista definitivă a indicatorilor relevanți și disponibili, punctelor de pornire și a țintelor urmează a fi stabilite la această etapă, până la aprobarea/adoptarea strategiei, pentru a fi clară viziunea expusă în strategie (de unde începem și unde ajungem) și pentru a conferi putere juridică acestora. Adicional, indicatorii de monitorizare urmează a fi dezagregați la nivel de regiuni de dezvoltare, ținând cont de obiectivul general urmărit “Dezvoltarea echilibrată și durabilă asigurată în toate regiunile de dezvoltare ale Republicii Moldova”.	Nu se acceptă. Republica Moldova nu beneficiază de o bază statistică regională dezvoltată. În acest sens, este imposibilă evaluarea indicatorilor pentru anii de referință și prognozarea acestora pentru anul 2020. În prezent, cu suportul Delegației UE este în proces de implementare proiectul „Îmbunătățirea statisticilor regionale”, în cadrul căruia urmează a fi ajustate toate prevederile de reglementare a statisticilor regionale ale RM la prevederile și experiențele UE. Lista indicatorilor este expusă la compartimentul „Monitorizare și evaluare”, anume pentru a prezenta modul activităților planificate, ce se regăsesc inclusiv în Planul de acțiuni. După cum a fost menționat în pct. 4 al avizului Ministerului Economiei,

			documentele de politici sunt elaborate în conformitate cu prevederile HG nr. 33 din 11.01.2007, pct. 25 al căreia menționează că „obiectivele specifice expun rezultate concrete și măsurabile...”, însă nu prezintă abordarea formării SMART a acestora. Astfel, reieșind din indisponibilitatea indicatorilor statistici regionali, această activitate este prezentată în textul strategiei ca fiind un esențială și care urmează a fi desfășurată pe parcursul anului 2016, în vederea identificării indicatorilor pentru anul de referință și prognozarea acestora pînă în 2020.
	18.	Pentru monitorizarea nivelului de implementare a obiectivelor strategiei recomandăm a fi luați în considerație în calitate de indicatori de monitorizare indicii de deprivare (IDAM și indicii detaliați), care indică explicit asupra decalajelor în dezvoltarea social-economică existente între regiuni (pentru obiectivul general – IDAM, pentru obiectivul 1 – Indicele de deprivare de infrastructură, pentru obiectivul 2 – Indicele de deprivare economică).	Nu se acceptă. Ținem să menționăm că la momentul elaborării proiectului de document IDAM a fost calculat pentru anul 2009, iar noul exercițiu de calculare al acestuia nu a fost finalizat de către Ministerul Economiei și nu este prezentat nici la momentul elaborării prezentului Tabel de divergențe.
	19.	Referitor la <i>obiectivul specific 1 "Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative"</i> (pag. 39), în vederea asigurării a unei expuneri clare este binevenită reformularea rezultatului scontat 2 sub forma: " <i>Populația din cele trei regiuni beneficiază de serviciile publice calitative de MDS, AAC și DRL și EE în clădiri publice</i> ". Pentru monitorizarea acestui obiectiv pe domeniul eficiența energetică a clădirilor publice: propunem indicatorul <i>Ponderea clădirilor publice renovate pe regiuni de dezvoltare, %</i> (valoarea inițială 6%, ținta 2020 - 10%). Totodată, recomandăm includerea Indicelui de deprivare de infrastructură, care indică asupra disparităților dintre regiuni în ceea ce privește accesul la serviciile și utilitățile publice. Alți indicatori disponibili pe acest domeniu nu au fost identificați.	Nu se acceptă. În rezultatul discuțiilor în cadrul Grupului de lucru interministerial privind elaborarea SNDR, în cadrul cărora participau și reprezentanții Ministerului Economiei, dar și în procesul de elaborare a Programelor regionale Sectoriale, experții și angajații Agenției pentru Eficiență Energetică au menționat faptul că în prezent nu există o evaluare a suprafeței clădirilor publice existente în RM. Astfel, reieșind din cele expuse, pînă în prezent nu există un indicator de referință, iar prognoza acestuia pînă în anul 2020 este una subiectivă și

			neargumentată.																													
20.	<p><i>La obiectivul specific 2 „Creștere economică sustenabilă asigurată în regiuni” (pag. 40), textul care cuprinde descrierea obiectivului, considerăm oportun a fi completat cu următoarele prevederi, după conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>”In condițiile creșterii preconizate și sustenabile a economiei, cota industriei și gospodăriilor agricole urmează să ocupe o poziție prioritară, astfel asigurând securitatea, autosuficiența și independența pieței interne față de cea externă”;</i> - <i>”Obiectivele propuse vor tinde spre crearea unui sistem, prin care orice regiune de dezvoltare va avea posibilitatea să dispună de o proprie specializare economică de producere, reieșind din resursele de care dispune. La rândul său, funcționarea lor comună, va contribui la acoperirea necesităților regiunilor care sunt lipsite de anumite resurse”.</i> 	Se acceptă.																														
21.	<p>Pentru monitorizarea obiectivului specific 2, măsurile 2.2 și 2.3 propunem următorii indicatori:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>INDICATOR</th> <th>TENDINȚA</th> <th>Valoare a inițială 2014</th> <th>TINȚA 2020</th> <th>Sursa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Mărimea investițiilor în parcurile industriale, mil. lei (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)</td> <td>↑</td> <td>312,5</td> <td>5252,0</td> <td>ME</td> </tr> <tr> <td>Nr. locurilor de muncă în parcurile industriale (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)</td> <td>↑</td> <td>1234</td> <td>9796</td> <td>ME</td> </tr> <tr> <td>Mărimea investițiilor în Zonele Economice Libere, mil. lei (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)</td> <td>↑</td> <td>212,0</td> <td>260,0</td> <td>ME</td> </tr> <tr> <td>Numărul locurilor de muncă în Zonele Economice Libere (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)</td> <td>↑</td> <td>6620</td> <td>10000</td> <td>ME</td> </tr> <tr> <td>IMM la 1000 locuitori (nr)</td> <td>↑</td> <td>14,7</td> <td>25</td> <td>BNS</td> </tr> </tbody> </table>	INDICATOR	TENDINȚA	Valoare a inițială 2014	TINȚA 2020	Sursa	Mărimea investițiilor în parcurile industriale, mil. lei (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	312,5	5252,0	ME	Nr. locurilor de muncă în parcurile industriale (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	1234	9796	ME	Mărimea investițiilor în Zonele Economice Libere, mil. lei (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	212,0	260,0	ME	Numărul locurilor de muncă în Zonele Economice Libere (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	6620	10000	ME	IMM la 1000 locuitori (nr)	↑	14,7	25	BNS	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Urmînd logica alineatului 2 din avizul Ministerului Economiei, nu este necesară completarea proiectului SNDR cu activități și indicatori ce se regăsesc în alte strategii sectoriale. Totodată, intervențiile politicii de dezvoltare regională țin de dezvoltarea infrastructurii în ZEL și PI în dependență de propunerile de proiect înaintate în cadrul apelului de propuneri de proiecte, din care motiv nu poate fi estimată valoarea intervențiilor politicii de dezvoltare regională în activitatea ZEL și PI.</p>
INDICATOR	TENDINȚA	Valoare a inițială 2014	TINȚA 2020	Sursa																												
Mărimea investițiilor în parcurile industriale, mil. lei (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	312,5	5252,0	ME																												
Nr. locurilor de muncă în parcurile industriale (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	1234	9796	ME																												
Mărimea investițiilor în Zonele Economice Libere, mil. lei (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	212,0	260,0	ME																												
Numărul locurilor de muncă în Zonele Economice Libere (inclusiv pe regiuni de dezvoltare)	↑	6620	10000	ME																												
IMM la 1000 locuitori (nr)	↑	14,7	25	BNS																												

		(inclusiv pe regiuni de dezvoltare)					
		IMM inovative la 1000 locuitori în regiuni*	↑				BNS
		Indicele de deprivare economică (pe regiuni)**	↑				ME
		* Indicatorii vor putea fi utilizați după aprobarea Metodologiei de elaborare a indicatorilor privind statistica inovațională conform cerințelor UE (a se include la decizia MDRC)					
		** Va fi disponibil în trim. I 2016					
	22.	<p>Capitolul 5. Mecanisme de evaluare și monitorizare. În sistemul propus de evaluare și monitorizare nu se face diferențierea între procesul de monitorizare și procesul de evaluare, acestea având scopuri, proceduri și periodicități diferite. Este absent rolul Planului de acțiuni al strategiei în mecanismul propus de monitorizare. În context, considerăm necesar de a include explicit aceste etape, de a specifica periodicitatea monitorizării și evaluării, responsabilii, de a include Planul de acțiuni în procesul de monitorizare.</p> <p>Deși se menționează despre necesitatea unui sistem de monitorizare și evaluare bazat pe rezultate, setul de indicatori nu este definitivat, menționându-se că <i>"indicatorii de dezvoltare regională vor fi conveniți într-un mod sistematic pe durata implementării SNDR"</i>. Pentru a asigura un proces corect de evaluare, la nivel de obiective lista indicatorilor urmează a fi stabilită la această etapă, pînă la aprobarea documentului. Totodată, recomandăm a evita asemenea indicatori precum <i>"Nivelul de satisfacție al populației pentru activitatea instituțiilor de dezvoltare regională"</i>, <i>"Nivelul de satisfacție al populației privind nivelul de implementare a politicii de dezvoltare regională"</i>, dat fiind faptul că aceștia nu sunt oferiți de statistica oficială, necesită efectuarea unor sondaje pentru a identifica valoarea acestora, și implică cheltuieli suplimentare.</p>					<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Va fi completat rolul Planului de acțiuni în monitorizarea implementării SNDR.</p> <p>Totodată, la comentariile din punctul 17 al avizului, trebuie să menționăm că conform experiențelor deja realizate în cadrul politicii de dezvoltare regională, evaluarea strategiei este realizată de către experții externi. Suplimentar, pentru a evalua eficacitatea implementării SNDR și a politicii de dezvoltare în ansamblu sunt contractate companii externe, care desfășoară un sondaj de opinie în acest, iar indicatorii expuși reprezintă rezultatul aceluia sondaj.</p>
	23.	Instrumentul principal utilizat în procesul de implementare a documentelor strategice este Planul de acțiuni, care trebuie să ofere etapele necesare a fi parcurse pentru atingerea obiectivelor. Totodată, în procesul de planificare strategică, de obicei, Planul de acțiuni este un instrument operațional care permite actualizarea sistematică a acțiunilor, în dependență de rezultatele procesului de					<p>Se acceptă.</p> <p>Astfel, ținând cont de avizul Ministerului Justiției, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.</p>

		monitorizare și evaluare. Astfel, considerăm relevant de a prevedea posibilitatea actualizării anuale sau în 2-3 ani (în conformitate cu etapele de implementare ale strategiei) a Planului de acțiuni, ceea ce i-ar oferi un caracter operațional prin actualizarea acestuia în dependență de evoluțiile înregistrate.	
	24.	Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională. Proiectul planului propus conține acțiuni/subacțiuni foarte generale care nu oferă claritate în pașii necesari de parcurs pentru realizarea măsurilor stabilite, nu conține viziunea în aplicarea mecanismelor funcționale descrise în partea descriptivă a strategiei. Spre exemplu, formulări precum <i>"Îmbunătățirea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională"</i> necesită a fi detaliate pe subacțiuni, pentru a oferi viziunea de implementare a acțiunii. Totodată, în textul strategiei se regăsesc acțiuni mai detaliate decât în planul de acțiuni, proces care ar trebui să fie invers. Spre exemplu, în textul strategiei se regăsește dezvoltarea acțiunii <i>"Perfecționarea cadrului legal și normativ în domeniul dezvoltării regionale și aferent acestuia"</i> din cadrul obiectivului 3: (i) perfecționarea cadrului legal și normativ a politicii de dezvoltare regională prin definirea termenilor <i>"disparități intra-regionale"</i> , <i>"disparități inter-regionale"</i> și <i>"dezvoltare echilibrată"</i> , și clarificarea competențelor și atribuțiilor cadrului instituțional; (ii) perfecționarea cadrului legal și normativ cu privire la regionalizarea serviciilor etc.	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
	25.	La măsura 1.4, acțiunea <i>"Implementarea proiectelor identificate în procesul programării regionale sectoriale"</i> nu este clar dacă proiectele care vor fi implementate vor ține doar de clădirile publice, ținând cont că obiectivul din strategie este orientat doar spre clădirile publice. În acest caz, urmează a fi completată acțiunea cu specificația necesară. Totodată, indicatorul stabilit pentru această acțiune nu este relevant, deoarece implementarea a doar 12 proiecte de eficiență energetică în perioada 2016-2020 sunt insuficiente, ținând cont de faptul că Fondul pentru Eficiență Energetică finanțează anual pînă la 100 de proiecte în domeniul eficienței energetice. În cazul respectiv, considerăm necesar includerea unor subacțiuni ce ar intensifica eforturile de identificare, scriere a	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.

		proiectelor, aplicare la fondurile financiare pentru atragerea mijloacelor financiare, pentru întreprinderea măsurilor de eficiență energetică la nivel de regiune/ localitate. Totodată, propunem completarea rubricii "Indicatori de progres" cu indicatorul "Volumul finanțării în proiecte de eficiență energetică".						
	26.	De asemenea, în cadrul măsurii 1.4 se propune de a include o subacțiune nouă "Elaborarea planurilor de eficiență energetică la nivel de APL la fiecare 3 ani", care se vor coordona cu Agenția pentru Eficiență Energetică;						Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
	27.	Acțiunea "Crearea și dezvoltarea schemelor de investiții inovative în regiunile de dezvoltare" din cadrul Măsurii 2.2. "Dezvoltarea economiei regionale bazate pe inovare" urmează a fi exclusă, deoarece o asemenea activitate nu este planificată.						Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
	28.	De asemenea, la Măsura 2.2 propunem a include următoarele acțiuni:						Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
		Acțiuni	Subacțiuni	Termen de realizare	Instituții responsabile	Parteneri	Indicatori de progres	
		Crearea sistemului privind statistica regională în domeniul inovării	Elaborarea indicatorilor privind statistica industriei și inovării în profil regional/raional	2016	Biroul Național de Statistică ; Ministerul Economiei	MDR C	Metodologie elaborată , Indicatori calculați la nivel regional	
		Susținerea și popularizarea activităților	Stimularea dezvoltării proiectelor de parteneriate public-private în sfera cercetării,	2016-2020	Academia de Științe a Moldovei; AITT;	MDR C APL ADR	Nr.de seminare, instruire, consultări organizat	

		inoavaționale	dezvoltării tehnologice și inovațiilor		Ministerul Economiei		e;	
			Acordarea suportului informațional și metodologic entităților inoavaționale din cadrul universităților, instituțiilor de cercetări, asociațiilor de business în vederea asocierii acestora în clustere inoavaționale și industriale	2016-2020	Ministerul Economiei; AITT	Mediul universitar, instituții de cercetări, asociații de business; APL	Nr. de consultări, Instruiri efectuate Nr. beneficiari /participanți	
		Dezvoltarea infrastructurii de implementare a rezultatelor cercetării, precum și de diseminare a cunoștințelor	Sustinerea creării, dezvoltării și funcționării incubatoarelor de inoavații, parcurilor științifico-tehnologice	2017	AȘM AITT ODIMM APL ADR	MDR C Ministerul Economiei	Nr. de proiecte implementate (pe regiuni)	

29.	La măsura 2.3. "Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri" propunem următoarele subacțiuni:					Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.	
	Acțiuni	Subacțiuni	Termen de realizare	Instituții responsabile	Parteneri		Indicatori de progres
	Dezvoltarea infrastructurii de producere	Susținerea creării, dezvoltării și funcționării parcurilor industriale, zonelor economice libere	2016-2020	Ministerul Economiei ODIM M, MIEPO	MDR C APL ADR		Nr. HG aprobate; Valoarea investițiilor atrase, inclusiv pe regiuni; Nr. rezidenților activi, inclusiv pe regiuni;
		Dezvoltarea rețelei incubatoarelor de afaceri la nivel regional	2016	Ministerul Economiei ODIM M	MDR C, APL ADR		Nr. incubatoare de afaceri create Nr. de IMM incubate;
		Dezvoltarea clusterelor industriale prin atragerea asistenței tehnice în scopul propagării celor mai bune practici internaționale cu privire la crearea clusterelor	2017-2020	Ministerul Economiei; AITT	MDR C CCI APL ADR		Nr. de proiecte de asistență tehnică elaborate Nr. de proiecte de asistență tehnică implementate;
		Crearea unui cluster-pilot inovativ prin consolidarea capacităților de cooperare a IMM	2017	Ministerul Economiei ODIM M,	MDR C ADR CCI APL		1 cluster-pilot creat
Derularea negocierilor strategice în vederea atragerii în RM a firmelor internaționale de		2020	Ministerul Economiei; MIEPO ;	MDR C	Nr. negocierilor realizate; Nr. firmelor atrase, inclusiv la nivel regional		

		mărime medie și mari, cu capacități de generare a noilor lanțuri tehnologice și crearea a clusterelor inovatoare	AITT			
Cancelaria de Stat (Prezentat prin avizul nr. 2503-43 din 10.02.2016)	1.	<i>„durata dintre ședințele CNCDR este mai mare cu 3-6 luni, ceea ce nu permite Consiliului de a se implica activ și strategic la coordonarea politicii de dezvoltare regională”,</i> menționăm faptul că în Hotărârea de Guvern nr. 127 din 08.02.2008, capitolul IV, punctul 12, este descris faptul că: <i>„Consiliul Național se întrunește trimestrial în ședințe, ori de câte ori este necesar la inițiativa președintelui Consiliului Național sau la solicitarea a cel puțin o treime din numărul total de membri”,</i> astfel, nu vedem impedimente de reglementare, pentru organizarea și desfășurarea ședințelor mai des decât o dată în trimestru.				Se acceptă. Totuși, aceste aspecte nu pot fi excluse din conținutul documentului, deoarece ele sunt expuse în raportul de evaluare intermediară elaborat de către experții independenți.
	2.	<i>”nu este clar definit rolul ONG-urilor în cadrul Consiliului, ele având doar rol participativ în cadrul dezbaterilor sau are și drept de vot în procesul decizional”,</i> în Hotărârea de Guvern nr. 127 din 08.02.2008, capitolul IV, punctul 16, este specificat faptul că: <i>Președintele Consiliului Național poate invita la ședință și alți reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale sau locale, ai organizațiilor donatoare internaționale sau naționale, ai organizațiilor neguvernamentale și ai societății civile, experți și alte persoane interesate, care pot contribui la calitatea dezbaterilor pe marginea chestiunilor înscrise pe ordinea de zi a ședinței respective.</i> Totodată, punctul 18, din același capitol, menționează faptul că: <i>„Persoana invitată, participă la ședința Consiliului Național și la dezbaterile chestiunilor fără a avea drept de vot”,</i> în acest sens, propunem excluderea acesteia din proiectul de strategie.				Se acceptă.
	3.	Strategia nu include informație cu privire la câte din numărul total de proiecte de dezvoltare planificate au avut finanțare și câte din ele au avut finalitate, nu relatează rezultatele implementării Strategiei precedente de dezvoltare, SNDR 2013-2015. Obiectivul general și cele specifice sunt formulate foarte general, ceea ce pune la îndoială				Se acceptă parțial. Ținem să menționăm că în prezent lista indicatorilor sectoriali regionali este destul de vagă, din care motiv, nu este posibilă evaluarea situației pentru anul de referință și

	<p>realizarea și atingerea rezultatelor dorite.</p> <p>Astfel, în procesul de elaborare a acesteia, este necesar a fi analizată situația actuală a sectorului, prin identificarea problemelor acestuia, formularea propunerii de politici, cu definirea obiectivelor, beneficiarilor și scenariilor de implementare. Obiectivele elaborate urmează să fie SMART (specific; măsurabil; accesibil; relevant; încadrat în timp).</p>	<p>identificarea unor indicatori țintă pentru anul 2020, care ar putea folosi la elaborarea unor obiective specifice SMART. Însă, aceste aspecte sunt prevăzute necesar a fi implementate în capitolul „5. Mecanisme de monitorizare și evaluare”.</p>
4.	<p>La obiectivul 2: <i>Creștere economică sustenabilă asigurată în regiuni</i>, recomandăm indicarea în mod mai precis care ar putea fi contribuția comunităților Diasporei după ce va fi creat un climat favorabil pentru investiții și valorificarea potențialului social și economic din comunitățile lor de baștină. (ex. Atragerea remitențelor și investițiilor Diasporei în proiectele de dezvoltare a infrastructurii publice, valorificarea parteneriatelor cu „asociațiile de băștinași”, etc).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Aceste aspecte pot fi privite și incluse drept prioritate în cadrul proiectului de document de politici publice: „Dezvoltare urbană echilibrată”, însă pînă la finalizarea efectuării unei analize a situației privitor dezvoltarea ariilor urbane și a necesităților de stimulare a dezvoltării acestora și nu este benefică anticiparea unor asemenea activități. Totodată, aceste aspecte pot fi incluse în Programele regionale sectoriale în domeniul dezvoltării infrastructurii de afaceri în regiunile de dezvoltare, care reprezintă niște instrumente de identificare a opțiunilor de implementare a politicilor sectoriale naționale la nivel regional. Menționăm că asemenea documente au fost elaborate pentru 4 domenii prioritare pînă acum: apă și sanitație, managementul deșeurilor solide, eficiența energetică în clădirile publice, drumuri regionale și locale. Sunt planificate alte 2 PRS-uri în domeniul creșterii atractivității turistice și a susținerii dezvoltării infrastructurii de afaceri.</p>
5.	<p>De completat la Analiza SWOT:</p> <p>Oportunități:</p> <p>Remitențele transmise de migranți;</p> <p>Potențial de utilizare a resurselor turistice neexploatate în regiuni.</p>	<p>Se acceptă.</p>

		Amenințări: Migrația forței de muncă calificate peste hotare; Îmbătrânirea populației și declinul demografic.	
	6.	În textul Strategiei termenul "migrație" este folosit preponderent pentru migrația internă, iar migrația externă practic nu este analizată. La impactul pe care îl are aceasta asupra regiunilor, propunem neapărat includerea acestui aspect în descrierea situației, cu delimitarea clară între migrația internă și cea externă. Înțelegem că problema Dezvoltării Regionale constă în lipsa unui mecanism național de finanțare și de sinergie între fondul național pentru dezvoltare regională, fondul rutier, fondul ecologic național și fondul pentru eficiență energetică, un mecanism ce ar organiza prioritățile de dezvoltare regională și ar asigura un nivel bun de finanțare.	
	7.	La capitolul 5 „Mecanismul de monitorizare și evaluare” „Cadrul instituțional”, în alin. (2) „descentralizate” solicităm a fi exclusă sintagma „și instituțiile lor descentralizate la nivel regional/local”. Conform art. 14 alin. (6) din Legea nr. 98 din 04 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate, autoritățile administrative din subordinea ministerelor pot fi organizate ca servicii publice desconcentrate.	Se acceptă.
	8.	Propunem de a fi revizuit Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională 2016-2020, prin excluderea Administrației publice locale din compartimentul „Surse de finanțare” (ca exemplu, la subacțiunea „Elaborarea metodologiei cu privire la calcularea disparităților sectoriale de dezvoltare”).	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.
	9.	La măsura 3.1, acțiunea „Susținerea realizării Reformei Administrativ-Teritoriale” urmează a fi racordată la capitolul VII din Programul de activitate a Guvernului 2016-2018, care stabilește „Realizarea unei studiu-analiză comprehensivă și multidimensională de reorganizare administrativ-teritorială a Republicii Moldova.”	Ținând cont de avizul Ministerului Justiției și al Ministerului Economiei, Planul de acțiuni al SNDR 2016-2020 urmează a fi promovat spre aprobare în cadrul unui document separat, în urma aprobării proiectului de lege.

<p>Ministerul Justiției (Prezentat prin avizul nr. XXX dinXXX)</p>	<p>1.</p>	<p>La proiectul Legii: Setul de documente, prezentat pentru avizare, conține două documente de politici: proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020 și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020. Dacă aceste documente de politici vor fi aprobate simultan, titlul proiectului va face referință la ambele documente, acestea urmînd a fi expuse în două anexe (anexa nr.1 și anexa nr. 2) (a se vedea titlul și art. 1 al proiectului). Anexele se anexează la actul normativ, dar nu la altă anexă. În cazul în care se preconizează de a aproba doar Strategia, proiectul urmează să stabilească Guvernului un termen, de la data intrării legii în vigoare, pentru a înainta Parlamentului spre examinare Planul de acțiuni.</p>	<p>Se acceptă. Planul de acțiuni este exclus și urmează a fi aprobat în cadrul unui document separat.</p>
	<p>2.</p>	<p>La art. 1 este expus incorect titlul Strategiei (a se vedea și partea dispozitivă din proiectul hotărîrii Guvernului).</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>3.</p>	<p>Potrivit art. 9 alin. (1) din Legea nr. 438-XVI din 28 decembrie 2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova Strategia Națională de Dezvoltare Regională este elaborată de autoritatea de implementare a politicii de dezvoltare regională, avizată de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și aprobată de Guvern. Iar conform alin. (3) din același articol, autoritatea de implementare a politicii de dezvoltare regională prezintă raportul anual de implementare a Strategiei Naționale Guvernului și Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.</p>	<p>Se acceptă.</p>

4.	<p>La proiectul Strategiei:</p> <p>Reieșind din prevederile articolului 13¹ alin. (4) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, strategia reprezintă un document într-o anumită politică care cuprinde direcția orientativă de activități pentru un termen mediu (4-7 ani) sau lung (8-15 ani), avînd drept scop identificarea modalității și mecanismului de realizare a obiectivelor în problemele abordate.</p> <p>Strategia va include:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) descrierea situației și definirea problemelor care necesită implicarea Guvernului prin aplicarea politicii de rigoare; b) măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor și rezultatelor scontate; c) obiectivele generale și specifice și etapele de implementare. <p>Strategia, în calitate de document de politici, se elaborează ținînd cont de procedeele tehnicii legislative aplicabile elaborării actelor normative. Regulile de elaborare a documentelor de politici sînt reglementate de Hotărîrea Guvernului nr. 33 din 11 ianuarie 2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici.</p> <p>Strategia urmează să includă informația statuată la pct. 9 din Hotărîrea Guvernului nr. 33 din 11 ianuarie 2007.</p> <p>Titlul unui document de politici nu se expune pe o pagină separată. Cuprinsul, acronimele, glosarul de termeni și notele de subsol nu sînt specifice unui document de politici. Proiectele documentelor de politici se numerotează conform regulilor tehnicii legislative. Semnele „•”, „√”, sau literele latine luate între două paranteze („(i), (ii)”) nu sînt specifice pentru utilizare în cazul documentelor de politici.</p>	Se acceptă.
5.	<p>Exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text la prima folosire. Abrevierea „*M&E”, „M&E” urmează a fi exclusă, aceasta nefiind conformă uzanțelor redactării actelor juridice.</p>	Se acceptă.
6.	<p>Proiectul Strategiei necesită definitivare conform regulilor de tehnică legislativă. În formula propusă, proiectul are un conținut aglomerat cu informații specifice unui raport, studiu analitic și nu</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Proiectul elaborat relevă o analiză detaliată a situației pe diferite aspecte sectoriale, luînd</p>

		dezvăluie clar aspectele vizate de documentul de politici propus.	În considerație specificul intersectorial al politicii de dezvoltare regională. În acest sens, deja pe parcursul a doi ani sunt realizate activități de identificare a indicatorilor sectoriali regionali, care ar permite identificarea situației pentru anul de referință și prognozarea indicatorilor pentru anul 2020. Totodată, considerăm necesară păstrarea informației documentului, luând în considerație că anume o astfel de abordare pune baza elaborării unui mecanism de monitorizare și evaluare bazată pe rezultat, care este lipsă astăzi în majoritatea strategiilor și intervențiilor realizate din sursele diferitor fonduri naționale și de către partenerii RM în cadrul regiunilor de dezvoltare.
	7.	Pentru păstrarea caracterului unic în redactarea textelor documentelor de politici, semnalăm faptul că punctele și alineatele din structura acestora se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală.	Se acceptă.
	8.	Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020 nu poate obliga Uniunea Europeană sau Agenția Germaniei pentru Dezvoltare Internațională (GIZ) în calitate de actori responsabili de realizarea anumitor acțiuni. Uniunea Europeană sau orice alt subiect internațional pot fi implicate doar în calitate de parteneri, care acordă suport financiar și tehnic în vederea finanțării anumitor proiecte de dezvoltare regională. Responsabile de realizarea acțiunilor Planului pot fi desemnate doar entitățile publice din Republica Moldova.	Se acceptă.
	9.	Proiectul necesită coordonare suplimentară cu asociațiile reprezentative la nivel național ale autorităților administrației publice locale, precum și cu Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.	Se acceptă.